

DE SUSTAINABLE DEVELOPMENT GOALS
ALS KOMPAS VOOR HET WETENSCHAPS-,
INNOVATIE- EN
ONDERNEMERSCHAPSBELEID

FEBRUARI 2021

VARIO

Vlaamse Adviesraad voor
Innoveren & Ondernemen

Vlaanderen
is ambitieus

De Vlaamse Adviesraad voor Innoveren en Ondernemen (VARIO) adviseert de Vlaamse Regering en het Vlaams Parlement over het wetenschaps-, technologie-, innovatie-, industrie-, en ondernemerschapsbeleid. De raad doet dit zowel op eigen initiatief als op vraag. VARIO werd bij besluit opgericht door de Vlaamse Regering op 14 oktober 2016. VARIO werkt onafhankelijk van de Vlaamse Regering en de partijen in het werkveld. De voorzitter en de negen leden van VARIO zetelen in eigen naam:

Lieven Danneels (voorzitter)

Dirk Van Dyck (plaatsvervangend voorzitter)

Katrin Geyskens

Wim Haegeman

Johan Martens

Koen Vanhalst

Vanessa Vankerckhoven

Leen Van den Neste

Marc Van Sande

Reinhilde Veugelers

Het secretariaat is gevestigd in Brussel:

Koolstraat 35

1000 Brussel

+32 (0)2 553 24 40

vario@vlaanderen.be

www.vario.be

**DE SUSTAINABLE DEVELOPMENT GOALS
ALS KOMPAS VOOR HET WETENSCHAPS-,
INNOVATIE- EN
ONDERNEMERSCHAPSBELEID
FEBRUARI 2021**

COLOFON

Ontwerp: Vlaamse overheid/VARIO
Februari 2021

Alle publicaties zijn gratis te downloaden via www.vario.be of via <https://www.vlaanderen.be/nl/publicaties>

Coverfoto © www.shutterstock.com

AUTEURSRECHT

Alle auteursrechten voorbehouden. Mits de bronvermelding correct is, mogen deze uitgave of onderdelen van deze uitgave worden verveelvoudigd, opgeslagen of openbaar gemaakt zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van VARIO. Een correcte bronvermelding bevat in elk geval een duidelijke vermelding van organisatienaam en naam en jaartal van de uitgave.

INHOUD

Managementsamenvatting.....	1
Executive summary.....	1
Advies	3
1. Achtergrond	3
2. Aanpak: adviestraject uit twee delen	4
3. Eerste reeks aanbevelingen	5
Aanbeveling 1. Steun op een ambitieus, allesomvattend en coherent kader met de SDG's als kompas en werk een heldere visie uit op de rol van wetenschap, innovatie en ondernemerschap voor alle doelstellingen binnen dit kader.	
Aanbeveling 2. Maak bedrijven meer bewust van de opportuniteiten die de SDG's voor hen inhouden.	
Aanbeveling 3. Leer van de aanpak van onze benchmarklanden.	
Bijlage: Facts & Figures.....	1
1. Wat zijn de Sustainable Development Goals (SDG's) van de Verenigde Naties (VN)?	1
2. Realisatie van de SDG's en de opvolging daarvan	3
2.1. De wereld	3
2.2. Europa	4
2.3. België	5
2.4. Vlaanderen	8
3. De SDG's en wetenschaps- en innovatiebeleid	9
3.1. Internationaal	9
3.2. Vlaanderen	15
4. De SDG's en bedrijven (in Vlaanderen)	17
4.1. SDG's en duurzaam ondernemen	17
4.2. De SDG-barometer	19
4.3. Ondersteuning en inspiratie voor bedrijven voor de implementatie van de SDG's	22
4.4. Rapporteren over duurzaamheid	23
5. De SDG's en de relance na COVID-19	28
5.1. Internationaal	28
5.2. Vlaanderen	31
6. Lijst van geraadpleegde experts	36

MANAGEMENTSAMENVATTING

VARIO werkt in 2021 rond de Sustainable Development Goals (SDG's) van de Verenigde Naties. Met dit eerste advies wil VARIO de grote relevantie van de SDG's voor het wetenschaps-, innovatie- en ondernemersschapsbeleid onder de aandacht brengen.

VARIO formuleert drie aanbevelingen aan de Vlaamse Regering:

1. Steun op een ambitieus, allesomvattend en coherent kader met de SDG's als kompas en werk een heldere visie uit op de rol van wetenschap, innovatie en ondernemerschap voor alle doelstellingen binnen dit kader;
2. Maak bedrijven meer bewust van de opportuniteiten die de SDG's voor hen inhouden;
3. Leer van de aanpak van onze benchmarklanden.

De relance na de covidcrisis en de grote hoeveelheid middelen die daarvoor worden vrijgemaakt, moeten worden aangegrepen om de maatschappelijke impact van wetenschap, innovatie en ondernemerschap verder te vergroten.

In een volgend, uitgebreider advies wil VARIO onderzoeken hoe de SDG's opportuniteiten kunnen zijn om onderzoek, innovatie en ondernemerschap in Vlaanderen te versterken en internationaal op de kaart te zetten.

EXECUTIVE SUMMARY

In 2021 VARIO will be working around the United Nations' Sustainable Development Goals (SDGs). With this first advisory report, VARIO aims to highlight the high relevance of those SDGs to science, innovation and entrepreneurship policy.

VARIO formulates three recommendations to the Flemish Government:

1. Rely on an ambitious, comprehensive and coherent framework with the SDGs as its compass and develop a clear vision on the role of science, innovation and entrepreneurship for all goals within this framework.
2. Make companies more aware of the opportunities that the SDGs represent for them
3. Learn from the approaches of our benchmark countries.

The relaunch after the covid crisis and the large amount of resources that will be freed up for it, should be used to further increase the societal impact of science, innovation and entrepreneurship.

In a subsequent, more extensive advisory report, VARIO intends to explore how the SDGs can be opportunities to strengthen research, innovation and entrepreneurship in Flanders and put them on the international map.

ADVIES

1. ACHTERGROND

De Sustainable Development Goals (SDG's) van de Verenigde Naties, als internationaal kader voor duurzaamheid, stonden al voor de covidcrisis op de radar van VARIO, in eerste instantie vanuit de invalshoek van innovatie en ondernemerschap. Duurzaamheid wordt steeds belangrijker voor bedrijven. Steeds vaker streven ze maatschappelijke doelen na, naast financiële winsten. Enerzijds gaat het over imago en ervaren bedrijven druk van investeerders, werknemers en klanten. Anderzijds worden de SDG's gezien als economische opportuniteiten, een stimulans voor innovatie en om kosten te reduceren. In dat laatste ligt nog een groot potentieel van de SDG's voor onze bedrijven.

Op het VARIO-colloquium in december 2019 'De wereld is een complexe puzzel. Wetenschap en Innovatie zijn sleutelstukken' werd onder meer geïllustreerd dat in Vlaanderen, vanuit wetenschap, innovatie en ondernemerschap, met succes wordt ingezet op maatschappelijke uitdagingen. De centrale vraag was wat de overheid moet doen en welke hefboomen ze heeft om dit nog beter en op een kostenefficiënte manier te stimuleren.¹

In de lente van 2020 barstte de covidcrisis los. Daardoor werden reeds bestaande maatschappelijke trends, zoals economische ongelijkheid, een verouderende bevolking en deglobalisering, duidelijker of zelfs versterkt. Wereldwijd, en ook in Vlaanderen, trokken en trekken overheden grote budgetten uit om de (economische) schade van de crisis te beperken. Daarnaast staan grote investeringen op stapel voor de relance na de crisis. Vanuit diverse hoeken wordt opgeroepen om het herstel aan te grijpen om een duurzame omslag te maken. Wetenschap, innovatie en ondernemerschap zullen cruciaal zijn om welvaart (*prosperity*) te verzoenen met klimaat-, milieu- (*planet*) en sociale dimensies (*people*).

Binnen Europa richten overheden zich vooral naar de Europese Commissie (EC) en de plannen voor herstel en veerkracht (*recovery and resilience*) die elk land tegen eind april 2021 moet indienen om aanspraak te kunnen maken op middelen uit het Next Generation EU herstelplan. Dat Europese herstelplan legt de nadruk op een dubbele transitie: klimaat en digitalisering. De plannen van elk land zullen worden opgenomen in het Europees semester, waarin de SDG's sinds de 2020-cyclus een expliciete plaats hebben. Door de Europese Green Deal lijkt de aandacht te liggen op de milieudoelstellingen, maar de EC zet wel degelijk in op alle SDG's.

Het idee dat de overheid met haar investeringen moet sturen in de richting die ze wenselijk vindt, wint aan belang, onder meer onder impuls van het wetenschappelijk werk van Marianna Mazzucato en collega's. Zij is ook pleitbezorger van een missiegericht wetenschaps- en innovatiebeleid.

In Vlaanderen is er een recente evolutie om met overheidsinvesteringen, voor wetenschap, innovatie en ondernemerschap, bewust ook maatschappelijke doelen na te streven. Daarbij wordt al dan niet direct de link met de SDG's gelegd. Zo is sinds dit jaar maatschappelijke meerwaarde een belangrijke selectiecomponent bij innovatiesteun van VLAIO. Ook zijn

¹ Voor een verslag van het colloquium zie <https://thefatlady.pageflow.io/colloquium#236457> en <https://www.vario.be/sites/default/files/documents/Verslag%20VARIO%20colloquium%202019.pdf>

bijvoorbeeld al keuzes gemaakt om in te zetten op een CO2-arme industrie in 2050 via de Moonshot en op een waterstofeconomie via de relancemiddelen.

2. AANPAK: ADVIESTRAJECT UIT TWEE DELEN

VARIO focust op de SDG's als kader voor duurzaamheid omdat het een ambitieus, wereldwijd, gestandaardiseerd en allesomvattend kader is. Bovendien wordt voor het realiseren ervan expliciet verder gekeken dan naar overheden, naar onder meer bedrijven, kennisinstellingen en burgers. Met de huidige nadruk op gezondheid en klimaat, dreigen sommige andere belangrijke doelen, zoals kwaliteitsonderwijs voor iedereen, vergeten te worden. De SDG's hebben het voordeel wel alles mee te nemen. Tegelijk moeten we ons hoeden voor mogelijke nadelen die een allesomvattend kader kan vormen. Het is moeilijk om op álles in te zetten. Omgekeerd vallen zowat alle acties wel onder één of meerdere (subdoelstellingen van de) SDG's.

Met het voorliggende advies wil VARIO aandacht vragen voor de SDG's als kompas voor het beleid, ook al i.h.k.v. de relance, en meer specifiek voor het belang van wetenschap, innovatie en ondernemerschap voor alle SDG's. De SDG's zijn in wezen een agenda voor de menselijke vooruitgang. De ambitie om van Vlaanderen een top innovatieve kennisregio te maken (zie VARIO-advies 14²), past perfect in dit plaatje. De Europese benchmarklanden (zie VARIO-advies 10³) waar we naar kijken, dit zijn Zwitserland, Denemarken, Zweden, Finland en Nederland, doen het niet toevallig doorgaans ook goed in internationale rankings m.b.t. het realiseren van de SDG's.

VARIO heeft in het kader van de SDG's al heel wat informatie verzameld. Het beknopte overzicht (met bronnen) in bijlage onderbouwt het voorliggende advies. De informatie zal verder aangevuld en uitgediept worden voor een tweede, meer uitgebreid advies.

VARIO plant voor zijn tweede advies ook ruime *stakeholders*- en expertenbevragingen. In het adviestraject wil VARIO onder meer onderzoeken hoe wetenschap, innovatie en ondernemerschap concreet meer kunnen bijdragen aan maatschappelijke doelstellingen (zoals geformuleerd in de SDG's) en welke hefboomen de overheid hiervoor heeft. Omgekeerd zal onderzocht worden hoe de SDG's opportuniteiten kunnen zijn om onderzoek, innovatie en ondernemerschap in Vlaanderen te versterken en internationaal op de kaart te zetten. Daarbij zou men concreet, voor elke SDG de specifieke opportuniteiten kunnen nagaan. VARIO gelooft dat door in te zetten op duurzame innovaties en slimme keuzes te maken, Vlaanderen competitiever kan worden in onze exportmarkten en zo meer duurzame welvaart en welzijn kan creëren.

² VARIO (2020). [Naar de top van kennis- en innovatieregio's in 2030](https://www.vario.be/nl/publicaties/advies-14-naar-de-top-van-kennis-innovatieregio%E2%80%99s-2030). Advies 14. <https://www.vario.be/nl/publicaties/advies-14-naar-de-top-van-kennis-innovatieregio%E2%80%99s-2030>

³ VARIO (2020). [Innovatieve benchmarklanden en -regio's voor Vlaanderen](https://www.vario.be/nl/publicaties/advies-10-innovatieve-benchmarklanden-regio%E2%80%99s-voor-vlaanderen). Advies 10. <https://www.vario.be/nl/publicaties/advies-10-innovatieve-benchmarklanden-regio%E2%80%99s-voor-vlaanderen>

3. EERSTE REEKS AANBEVELINGEN

Aanbeveling 1. Steun op een ambitieus, allesomvattend en coherent kader met de SDG's als kompas en werk een heldere visie uit op de rol van wetenschap, innovatie en ondernemerschap voor alle doelstellingen binnen dit kader.

Er is nood aan een allesomvattend kader⁴, vastgelegd door de overheid, met duidelijke uitgangspunten en ambitieuze, maar haalbare doelstellingen (zie VARIO-advies 7 over KPI's⁵). De SDG's kunnen zo'n kader zijn. Multiple doelstellingen kunnen alleen worden gerealiseerd als synergiën gezocht worden tussen verschillende beleidsdomeinen.⁶ Dit vraagt een integraal beleid dat rekening houdt met de complexiteit van bijvoorbeeld transities. In Visie 2050 en Vizier 2030 zijn de SDG's vertaald naar een Vlaamse context met eigen prioriteiten en accenten (legislatuur 2014-2019). De Vlaamse Regering zou zich daar duidelijker moeten naar richten en de strategie eventueel bijsturen als de prioriteiten zijn verschoven.⁷ Hoe die prioriteiten zijn bepaald, is voor Visie 2050 helaas niet helder.⁸ Bovenal moet er een duidelijke visie zijn op hoe wetenschap, innovatie en ondernemerschap zullen bijdragen aan alle doelstellingen. Wanneer keuzes gemaakt worden, moeten die binnen die visie passen, zoals bijvoorbeeld n.a.v. de Important Projects of Common European Interest (IPCEI's) (zie VARIO-advies 12 voor de IPCEI rond waterstof⁹, en lopend VARIO-adviestraject voor de andere IPCEI's).

België scoort goed voor SDG9 (Industrie, Innovatie en infrastructuur) toch in de Europese ranking van het United Nations Sustainable Development Solutions Network (UNSDSN), onder meer dankzij de beschikbare financiële middelen voor O&O. Tegelijk tonen de zwakke scores voor de meeste van de andere SDG's dat de (niet-financiële) maatschappelijke impact ervan verhoogd moet worden. De impact van de publieke O&O-investeringen kwam in VARIO-advies 14¹⁰ ook naar voor als één van zeven zwakke schakels om van Vlaanderen een top innovatieve kennisregio te maken. VARIO ziet in de relance een momentum om hier versterkt op in te zetten, en sluit daarmee aan bij de oproepen om 'beter herop te bouwen' (*build back better*) na corona. VARIO vraagt de relancemiddelen *future proof* en groeibevorderend in te zetten. Dit kan via duurzame innovaties en digitalisering.

Het is belangrijk dat Vlaanderen hiervoor zoveel mogelijk afstemt met andere niveaus, Europees, maar ook federaal, Waals en Brussels. Vele uitdagingen, zoals mobiliteit, zijn nu éénmaal niet alleen via het Vlaamse niveau op te lossen. VARIO sluit zich dan ook aan bij de vraag van het Federaal Planbureau en het Rekenhof naar een nieuw Federaal Plan voor Duurzame Ontwikkeling. Ook voor de relanceprojecten pleit VARIO voor maximaal overleg op de verschillende niveaus. Het helpt de coherentie van de SDG's niet vooruit dat er momenteel naargelang de niveaus, globaal, Europees, Belgisch of Vlaams, andere indicatoren worden gemonitord voor dezelfde grote doelstellingen (zie bijvoorbeeld voor SDG9, Industrie, Innovatie en Infrastructuur).

⁴ Ook de *captains of sustainability* die VOKA samenbracht om na te denken over hoe Vlaanderen tegen 2030 koploper kan worden op het vlak van de duurzame economie, wezen op de nood aan een allesomvattend kader. <https://www.voka.be/nieuws/samen-groeien-hoe-kan-vlaanderen-tegen-2030-koploper-zijn-de-duurzame-economie>

⁵ VARIO (2019). *Conceptueel kader voor het opstellen van KPI's ifv beleidsdoelen*. Advies 7. <https://www.vario.be/nl/publicaties/advies-7-conceptueel-kader-voor-het-opstellen-van-kpis-ifv-beleidsdoelen>

⁶ Zie de oproep van VARIO om meer samen te werken tussen ministers (oktober 2019). <https://thefatladypageflow.io/vario#226358>

⁷ Visie 2050 is VSDO 3 (Vlaamse Strategie voor Duurzame Ontwikkeling). Binnenkort brengt de Vlaamse Regering VSDO 4 uit.

⁸ Zie VRWI (2015). *Visie 2050. Een langetermijnstrategie voor Vlaanderen*. Advies 213. <https://www.vario.be/sites/default/files/documents/advies213.pdf>

⁹ VARIO (2020). *Strategische verkenning Important Projects of Common European Interest (IPCEI). Deel I: waterstof*. Advies 12.

https://www.vario.be/sites/default/files/documents/JULI%202020_VARIO_ADVIES_NR_12_IPCE-WATERSTOF.pdf

¹⁰ VARIO (2020). *Naar de top van kennis- en innovatieregio's in 2030*. Advies 14. <https://www.vario.be/nl/publicaties/advies-14-naar-de-top-van-kennis-innovatieregio%E2%80%99s-2030>

Aanbeveling 2. Maak bedrijven bewust van de opportuniteiten die de SDG's voor hen inhouden.

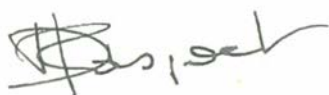
Er lopen al veel initiatieven, zowel door de overheid als door private actoren, om bedrijven te stimuleren op duurzaamheid in te zetten en hun businessmodellen op een duurzame manier te transformeren. Mogelijk zijn er al te veel initiatieven en kan het helpen het geheel meer te stroomlijnen en te focussen. Een groeiend aantal bedrijven, vooral grote, zet ook effectief in op duurzaamheid, zoals bijvoorbeeld blijkt uit de SDG-barometer van de Antwerp Management School (AMS). Om de evolutie te versnellen, het meer tot de kern van bedrijfsvoering te maken en ook meer KMO's te bereiken, meent VARIO dat de inspanningen opgedreven moeten worden.

De Vlaamse Overheid zou duidelijker de boodschap moeten uitdragen dat ze SDG's belangrijk vindt voor ondernemerschap. Vermits voor grote bedrijven van 'openbaar belang' de verplichte duurzaamheidsrapportering een stimulans lijkt te zijn, denkt VARIO bijvoorbeeld aan een meer vrijblijvende, *light*versie voor alle andere bedrijven. Anderzijds moeten we ons wel hoeden voor extra administratieve lasten.

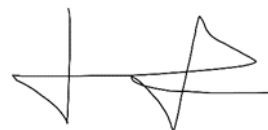
VARIO zal in het kader van het tweede deel van het advies onderzoeken hoe bedrijven concreet meer bewust kunnen gemaakt worden van de opportuniteiten die de SDG's inhouden. Hoe kunnen ze bijvoorbeeld beter inspelen op de minimum 12 biljoen dollar aan marktkansen die de realisatie van de SDG's, volgens een schatting van de Business & Sustainable Development Commission, jaarlijks kan inhouden?

Aanbeveling 3. Leer van de aanpak van onze benchmarklanden.

VARIO adviseert ten slotte te kijken naar initiatieven van onder meer onze benchmarklanden in het kader van de SDG's en eventuele *good practices* navolging te geven in Vlaanderen. Hierbij denken we bijvoorbeeld aan Denemarken, dat zijn wetenschaps- en innovatiebeleid sinds eind 2020 meer missiegericht organiseert. Het land kiest specifiek voor 'groene' thema's en stelt op dat punt ook zijn ambities erg hoog (tegen 2030 een emissiereductie van 70% t.o.v. 1990 en klimaatneutraal tegen 2050). Ook heeft Denemarken de 'SDG accelerator', een initiatief dat bedrijven helpt business opportuniteiten in het kader van de SDG's te herkennen en te grijpen. Die invalshoek lijkt nog sterker bij het Finse 'Developing Markets Platform'.

Danielle Raspoet
directeur

Lieven Danneels
voorzitter

BIJLAGE: FACTS & FIGURES

1. WAT ZIJN DE SUSTAINABLE DEVELOPMENT GOALS (SDG'S) VAN DE VERENIGDE NATIES (VN)?

- Een set van 17 duurzaamheidsdoelstellingen met 169 subdoelstellingen voor landen, gestart in 2016 en te behalen tegen 2030. Ambitieuzer en ruimer dan de voorafgaande Millennium Development Goals (MDG's) van de VN (2000-2015).
- De 17 SDG's (kort):

Voor een goed beeld van de SDG's is het nodig de doelstellingen voluit en ook de subdoelstellingen te lezen.¹¹

¹¹ Zie bijvoorbeeld Federaal Instituut voor Duurzame Ontwikkeling (2016). [Duurzame ontwikkelingsdoelstellingen. Onze wereld transformeren. Agenda 2030 voor Duurzame Ontwikkeling.](https://www.sdgs.be/sites/default/files/content/brochure_sdgs_nl_nr.pdf) https://www.sdgs.be/sites/default/files/content/brochure_sdgs_nl_nr.pdf

- Model met vijf P's voor duurzame ontwikkeling: *people, planet, prosperity, partnership* en *peace*.

- Ondertekend door alle 193 landen van de VN.
- Te zien als één pakket met de doelstellingen in het klimaatakkoord van Parijs (2015).
- Ondeelbaar geheel. Belang systemische: doelstellingen zijn aan elkaar gelinkt. Sommige doelstellingen versterken elkaar (synergiën), andere zijn (deels) tegenstrijdig (*trade offs*)
- Doelstellingen te realiseren niet alleen door overheden maar ook door bedrijven, sociale partners, kennisinstellingen, individuen,
- De VN heeft een set indicatoren¹² om het behalen van de SDG's te monitoren.
- Geen sancties verbonden aan niet halen, kwestie van morele druk en reputatie.
- De UN Sustainable Development Solutions Network (UNSDSN), een organisatie onder de auspiciën van de VN, beschouwt zes SDG transformaties¹³ als modulaire bouwblokken om de SDG's te halen:

1. *Education, Gender, and Inequality;*
2. *Health, Wellbeing, and Demography;*
3. *Energy Decarbonisation and Sustainable Industry;*
4. *Sustainable Food, Land, Water, and Oceans;*
5. *Sustainable Cities and Communities; and*
6. *Digital Revolution for Sustainable Development.*

Voor Europa stelt het UNSDSN volgende zes transformaties¹⁴ voor:

1. *Education, Skills and Innovation;*
2. *Sustainable Energy;*
3. *Sustainable Communities, Mobility and Housing;*
4. *Sustainable Food Production, Healthy Diets, and Biodiversity Protection;*
5. *Clean and Circular Economy with Zero Pollution.*
6. *The Digital Transformation.*

¹² <https://unstats.un.org/sdgs/indicators/database/>

¹³ <https://www.unsdsn.org/news/2019/08/26/six-transformations-to-achieve-the-sustainable-development-goals-provide-cross-cutting-framework-for-action>; op basis van Sachs, J.D., Schmidt-Traub, G., Mariana Mazzucato, Messner, D., Nakicenovic, N. & Rockström, J. (2019). *Six Transformations to achieve the Sustainable Development Goals*. *Nature Sustainability* 2 (9), 805–814.

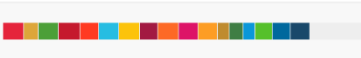

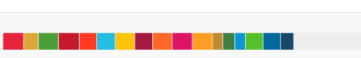

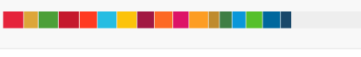

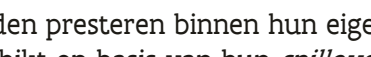
¹⁴ UNSDSN & IEEP (2020). *2020 Europe Sustainable Development Report*. https://s3.amazonaws.com/sustainabledevelopmentreport/2020/europe_sustainable_development_report_2020.pdf

2. REALISATIE VAN DE SDG'S EN DE OPVOLGING DAARVAN

Naast de indicatoren van de VN zelf, bestaan er verschillende andere sets van indicatoren, op basis waarvan de voortgang richting behalen van de SDG's wordt gemonitord, op niveau van regio's, landen, continenten, enz. Op basis van de indicatoren worden ook rankings tussen landen opgesteld. Afhankelijk van de gebruikte set, kan de ranking er (deels) anders uitzien.

2.1. De wereld

- Sustainable Development Report (2020)¹⁵, voor alle 193 lidstaten van de V.N., door het UN Sustainable Development Solutions Network (UNSDSN).
 - De 15 best scorende landen bevinden zich in Europa. Geen enkel land is echter op koers om de doelstellingen te halen. België staat op een 11^e plaats. Van de benchmarklanden (zie VARIO-advies 10¹⁶) doen vooral Zweden, Denemarken en Finland het erg goed. Zij staan helemaal bovenaan. Nederland staat op een 9^e plaats, Zwitserland eindigt een eind onder België, op plaats 15.

Rank	Country	Score	Performance by SDG
1	 Sweden	84.72	
2	 Denmark	84.56	
3	 Finland	83.77	
4	 France	81.13	
5	 Germany	80.77	
6	 Norway	80.76	
7	 Austria	80.70	
8	 Czech Republic	80.58	
9	 Netherlands	80.37	
10	 Estonia	80.06	
11	 Belgium	79.96	
12	 Slovenia	79.80	
13	 United Kingdom	79.79	
14	 Ireland	79.38	
15	 Switzerland	79.35	

- Bovenstaande scores brengen in kaart hoe landen presteren binnen hun eigen grenzen. Landen kunnen ook worden gerangschikt op basis van hun *spillover*, d.w.z. de effecten, positief of negatief, die hun acties hebben op het vermogen van andere landen om de SDG's te behalen. Een hogere score betekent dat een

¹⁵ <https://dashboards.sdgindex.org/rankings>

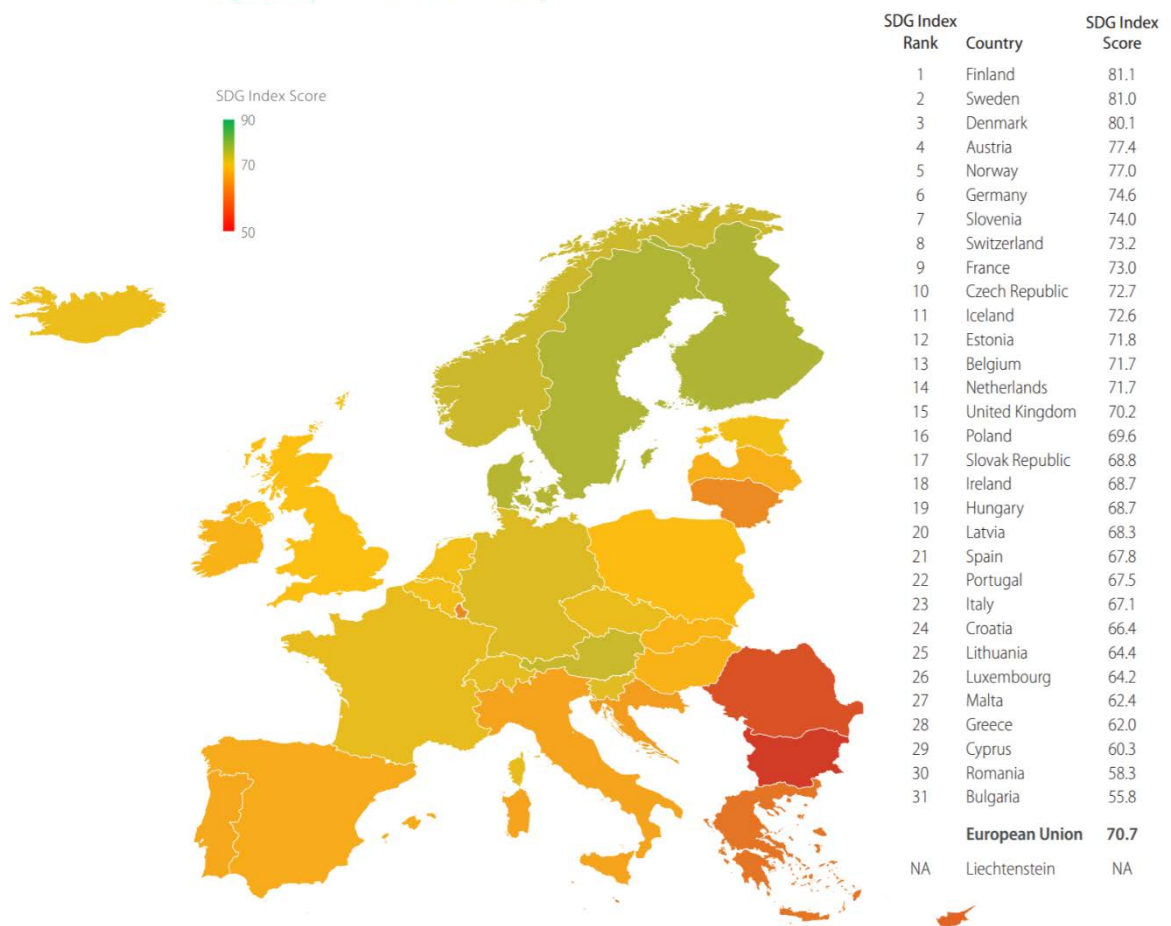
¹⁶ VARIO (2020). [Innovatieve benchmarklanden en -regio's voor Vlaanderen](https://www.vario.be/nl/publicaties/advies-10-innovatieve-benchmarklanden-regio%E2%80%99s-voor-vlaanderen). Advies 10. <https://www.vario.be/nl/publicaties/advies-10-innovatieve-benchmarklanden-regio%E2%80%99s-voor-vlaanderen>

land meer positieve en minder negatieve *spillover* effecten veroorzaakt. Hier doet Europa het beduidend minder goed. De meeste landen bengelen achteraan de ranking van 166 landen. De Scandinavische landen (Zweden 137^e, Finland 140^e, Denemarken 141^e plaats) doen het minder slecht dan België (149^e). Duitsland (153^e), Nederland (159^e) en Zwitserland (163^e) doen het nog slechter. Negatieve *spillover* is bijvoorbeeld te wijten aan import van niet duurzaam geproduceerde goederen, maar ook aan wapenexport, goedkope arbeid in een internationale waardeketen, enz.

2.2. Europa

- Europe Sustainable Development Report 2020¹⁷
 - Een apart rapport voor Europa van het UN Sustainable Development Solutions Network (UNSDSN) en het Institute of European Environmental Policy (IEEP), levert een iets andere ranking op dan het globale rapport. België staat hier op een 13^e plaats, onder Zwitserland (8^e plaats), maar net boven Nederland (14^e plaats).

Figure 1.3 | 2020 SDG Index for Europe

¹⁷ UNSDSN & IEEP (2020). 2020 Europe Sustainable Development Report. https://s3.amazonaws.com/sustainabledevelopmentreport/2020/europe_sustainable_development_report_2020.pdf

- o Europese landen behalen de beste resultaten op de sociaal-economische doelstellingen, SDG 1 (Armoede), SDG 3 (Goede gezondheid en welzijn) en SDG 6 (Schoon water en sanitair). Subdoelstellingen voor SDG 3 zijn slechte voorspellers gebleken van het vermogen van landen om met COVID-19 om te gaan tot nu toe. De slechtste resultaten zijn op SDG 12 (Verantwoorde consumptie en productie), SDG 13 (Klimaatactie), SDG 14 (Leven in het water) en SDG 15 (Leven op het land). Alle Europese landen presteren ook slecht op SDG 2 (Geen honger), als gevolg van diëten met veel dierlijke proteïnen, hoge en toenemende obesitascijfers, en niet-duurzame landbouw.
- Ook Eurostat rapporteert over de SDG's maar zonder rankings van landen.¹⁸ Op een aantal punten wijkt het af van de UNSDSN. Het ziet geen trends voor SDG 14 (Leven in het water) en progressie voor SDG 2 (Geen honger).

2.3. België

- Zie hieronder voor de scores van België in de globale ranking van de UNSDSN (2020)¹⁹, met details voor SDG 9 (Industrie, innovatie en infrastructuur) omdat die het dichtste bij het domein van VARIO ligt.

SDG 9: Industry, innovation and infrastructure

- ↑ Population using the internet
- ↑ Mobile broadband subscriptions
- ↑ Logistics Performance Index: Quality of trade and transport-related infrastructure
- ** The Times Higher Education Universities Ranking: Average score of top 3 universities
- ↑ Scientific and technical journal articles
- ↑ Expenditure on research and development
- ↑ Researchers
- ↑ Triadic patent families filed
- ↑ Gap in internet access by income
- ** Women in science and engineering

¹⁸ <https://ec.europa.eu/eurostat/web/sdi/overview>

¹⁹ <https://dashboards.sdgindex.org/profiles/bel>

- Zie hieronder voor de scores van België in het Europe Sustainable Development Report 2020²⁰ van het UN Sustainable Development Solutions Network (UNSDSN) en het Institute of European Environmental Policy (IEEP).

▼ Current Assessment – SDG Dashboard

▼ SDG Trends

- Waar in 2019 SDG 13 (Klimaatactie) nog achteruitging, is in 2020 geen enkele trend negatief.
- De enige SDG waarvoor doelstellingen zijn bereikt is SDG 9 (Industrie, innovatie en infrastructuur). De SDG 9-indicatoren uit de globale ranking waarvoor België slecht scoorde zijn hier niet mee genomen. Merk ook op dat 'Productiviteitsgroei naar sector', één van de dashboardindicatoren uit Vizioer 2030 (zie verder), hier niet wordt meegenomen.

SDG9 – Industry, Innovation and Infrastructure

Gross domestic expenditure on R&D (% of GDP)	2.8	2018	●	↑
R&D personnel (% of active population)	1.8	2018	●	↑
Patent applications to the European Patent Office (per million population)	211.5	2019	●	↑
Households with broadband access (%)	88	2019	●	↑
Gap in broadband access, urban vs rural areas (p.p.)	0	2019	●	↑
Individuals aged 55 to 74 years with basic or above digital skills (%)	40	2019	●	↑
Logistics performance index: Quality of trade and transport-related infrastructure (worst 1–5 best)	4.0	2018	●	↑
The Times Higher Education Universities Ranking: Average score of top 3 universities (worst 0–100 best)	63.4	2020	●	●
Scientific and technical journal articles (per 1,000 population)	1.4	2018	●	↑

²⁰ UNSDSN & IEEP (2020). 2020 Europe Sustainable Development Report.

https://s3.amazonaws.com/sustainabledevelopmentreport/2020/europe_sustainable_development_report_2020.pdf

- Rapport Federaal Planbureau (2019)²¹
 - Uit de balans van 51 indicatoren die het planbureau selecteerde voor de opvolging van de SDG's, blijkt dat, als de huidige trends zich doorzetten, slechts vier SDG's in 2030 hun doel zullen bereiken (maar minder dan helft heeft een becijferde doelstelling).
 - Voor SDG9 (Industrie, innovatie en infrastructuur) bevat dit rapport volgende indicatoren:

9 – Industrie, innovatie en infrastructuur – *Bouw veerkrachtige infrastructuur, bevorder inclusieve en duurzame industrialisering en stimuleer innovatie*

	25. Vervoer van personen met de wagen*	Economisch	67,4%	
	26. Vervoer van goederen over de weg*	Economisch	62,9%	
	27. Onderzoek en ontwikkeling	Economisch	3% bbp	

- Duurzame ontwikkeling is geen actieprioriteit voor de Federale Regering. Een nieuw Federaal Plan voor Duurzame Ontwikkeling ontbreekt na 2004-2008. Eén van de aanbevelingen van het planbureau is dan ook de interfederale samenwerking voor duurzame ontwikkeling hervatten.
- Rapport Rekenhof (2020)²²

“Het Rekenhof heeft onderzocht hoe alle bestuursniveaus in België zich engageren en organiseren i.f.v. de SDG's van de VN. Het stelt vast dat de Interministeriële Conferentie Duurzame Ontwikkeling, die het beleid voor heel België moet coördineren (nationaal niveau), sinds eind 2017 niet meer samenkomt. België moet op basis van die coördinatie zijn internationale engagementen voor Agenda 2030 nakomen. Het beveelt dan ook aan dat de Conferentie haar coördinerende rol opnieuw opneemt. Vanuit hun autonomie kunnen de bestuursniveaus hun engagement ten aanzien van Agenda 2030 verschillend invullen, maar het Rekenhof beveelt hen aan hun plannen en engagementen te kaderen in de nationale strategie, becijferde doelstellingen vast te leggen en daar beleidsmaatregelen aan te koppelen. De indicatoren om de realisatie van de SDG's op te volgen, moeten in overeenstemming zijn met de indicatoren die nationaal worden gebruikt en de bestuursniveaus dienen hun rapportering over het SDG-beleid zó op te stellen dat de resultaten op het nationale niveau kunnen worden gecoördineerd.”
- Landenverslag België Europese semester (2020)²³

“België presteert over het algemeen gemiddeld in het realiseren van de SDG's. Volgens de indicatoren voor duurzaamheidsdoelstellingen (SDG's) van Eurostat heeft België de afgelopen vijf jaar ongelijkmatige vorderingen gemaakt. België presteert goed op het gebied van industrie, innovatie en infrastructuur (SDG 9) dankzij de relatief hoge O&O-uitgaven als percentage van het bbp en het aandeel van de werkgelegenheid in hoge en middelhoge technologische productie- en kennisintensieve sectoren, ondanks een lichte terugval in duurzaam vervoer. België presteert ook goed op het gebied van gezondheid en welzijn (SDG 3), in lijn met de hoge kwaliteit van zijn gezondheidsstelsel, waar alle indicatoren op één na boven het EU-gemiddelde liggen, en op het gebied van verminderde ongelijkheden (SDG 10) dankzij zijn belasting- en uitkeringsstelsel. De Belgische prestaties op het gebied van afvalproductie en -beheer vertonen evenwel een gemengd beeld, aangezien een goede indicator voor de recycling en het circulaire

²¹ Federaal Planbureau (2019). *Welke prioriteit voor een duurzame ontwikkeling? Federaal rapport inzake duurzame ontwikkeling 2019. Stand van zaken en evaluatie.* Federaal Rapport 2019. https://www.plan.be/uploaded/documents/201906250851500.REP_TFDD2019_11924_N.pdf

²² Rekenhof (2020). *Sustainable Development Goals. Agenda 2030 van de Verenigde Naties: implementatie, opvolging en rapportering door de overheden in België (preparedness review).* <https://www.ccrek.be/NL/Publicaties/Fiche.html?id=D9BED076-9ED1-4BF5-93B9-FAAB34AC30DE>

²³ <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/NL/TXT/PDF/?uri=CELEX:52020SC0500&from=EN>

materiaalgebruik teniet wordt gedaan door een productie van afval per hoofd van de bevolking die groter is dan het gemiddelde in de EU. Tot slot heeft België een meer dan gemiddeld probleem met nitraten- en fosfaatverontreiniging.”

2.4. Vlaanderen

- ‘Visie 2050 – een langetermijnstrategie voor Vlaanderen’ (2016)²⁴
 - Visie afgestemd op de SDG’s van de VN.
 - Om de doelstellingen van Visie 2050 te laten slagen moet de Vlaamse Regering werken aan zeven transitieprioriteiten:
 1. circulaire economie;
 2. slim wonen en leven;
 3. industrie 4.0;
 4. levenslang leren;
 5. samen leven in 2050;
 6. mobiliteit;
 7. energietransitie.
 - Volgens de VRWI, de voorganger van VARIO, is de keuze van de transitieprioriteiten niet op een heldere en transparante manier gebeurd.²⁵

- ‘Vizier 2030 - een 2030 doelstellingenkader voor Vlaanderen’ (2019)²⁶
 - Vizier 2030 is de Vlaamse vertaling van de SDG’s. De nadruk ligt op doelstellingen waarop Vlaanderen een impact heeft. De doelstellingen van Vizier 2030 zijn ook een tussenstap om de doelstellingen van Visie 2050 te bereiken.
 - De Vlaamse Regering keurde Vizier 2030 goed op 5 april 2019.
 - In oktober 2020 vervulde de Vlaamse Regering Vizier 2030 met de 2030-doelstellingen uit de sectorale langetermijnbeleidsplannen en stelde ook de oorspronkelijke indicatorenset op punt.
 - Vizier 2030 bestaat nu uit 53 doelstellingen en 111 indicatoren²⁷, waarvan 11 dashboardindicatoren, met een label volgens de 17 SDG’s en gegroepeerd onder: (1) voor een inclusieve samenleving; (2) via een nieuwe economie; (3) binnen de ecologische grenzen van de planeet; (4) met een open en wendbare overheid in partnerschap.
 - Voor SDG9 (Industrie, innovatie en infrastructuur) zijn er twee dashboardindicatoren.

Doelstelling	Dashboardindicator
31. Tegen 2030 is de vertraging van de productiviteitsgroei ongedaan gemaakt en scoren we hoger dan het Europese gemiddelde	Omvang Vlaamse arbeidsproductiviteit, in industrie en totale economie
32. Op korte termijn groeit de besteding aan onderzoek en ontwikkeling naar 3% van het BBP, waarbij het aantal onderzoeks- en ontwikkelingswerkers sterk toeneemt, en daarna verbeteren we onze relatieve positie ten opzichte van de top van Europa.	O&O bestedingen in % van het bbp (O&O-intensiteit)

²⁴ Vlaamse Regering (2016). *Visie 2050. Een langetermijnstrategie voor Vlaanderen*. Brussel: Vlaamse Regering 2014-2019. <https://www.vlaanderen.be/publicaties/visie-2050-een-langetermijnstrategie-voor-vlaanderen>.

²⁵ VRWI (2015). *Visie 2050. Een langetermijnstrategie voor Vlaanderen*. Advies 213. <https://www.vario.be/sites/default/files/documents/advies213.pdf>

²⁶ Vlaamse Regering (2019). *Vizier 2030 - een 2030 doelstellingenkader voor Vlaanderen*. Brussel: Vlaamse Regering 2014-2019. https://do.vlaanderen.be/sites/default/files/atoms/files/Visienota_Vizier_2030_VR201905_0.pdf

²⁷<https://beslissingenvlaamseregering.vlaanderen.be/document-view/5F75EC290379AD00080001E9>

- Bij de eerste meting in 2020 werden de 11 dashboardindicatoren gemonitord.²⁸ O.w.v. de covidcrisis volgt pas in 2021 een volledige monitoring van alle 11 indicatoren.
- Vizier 2030 gaat over lokale doelstellingen i.h.k.v. de SDG's. Er is daarnaast ook een visienota 'De Vlaamse Ontwikkelingssamenwerking Anno 2030'²⁹ die de externe doelstellingen omvat. Het stimuleren van innovatie maakt deel uit van de kernboodschap daarin.

3. DE SDG'S EN WETENSCHAPS- EN INNOVATIEBELEID

3.1. Internationaal

Internationaal zetten overheden via wetenschap en innovatie, en het wetenschaps- en innovatiebeleid, in op het oplossen van maatschappelijke problemen. Daarbij wordt al dan niet expliciet verwezen naar de SDG's, en maakt dat al dan niet deel uit van een missiegericht innovatiebeleid. Hieronder volgt een niet-exhaustief overzicht van initiatieven, met focus op de benchmarklanden (zie VARIO-advies 10³⁰).

- Zweden
 - Vinnova, het Zweedse innovatie-agentschap, koppelt in het programma 'Challenge-Driven Innovation'³¹ innovatiesteun aan de SDG's. Alle projecten die van hen subsidies ontvangen in dit kader, moeten op één of meerdere SDG's inzetten. Ze moeten ook expliciet maatschappelijke impact en internationaal zakelijk potentieel combineren.
- Finland
 - Business Finland³² lanceert programma's in gebieden met een aanzienlijk nieuw marktpotentieel voor Finse bedrijven. Het doel is om bedrijven te laten profiteren van markttransities en om meer inzicht te krijgen in thema's die van invloed zijn op de toekomst van het bedrijfsleven, en zo onder meer de internationale bedrijfsvoering van Finland te vergroten. De activiteiten van het Business Finland programma zijn gericht op de SDG's. Daarin ziet men belangrijke business opportuniteiten voor Finse bedrijven, bijvoorbeeld in slimme, gedigitaliseerde oplossingen voor de uitdagingen van duurzame ontwikkeling. De programma's mobiliseren een kritische massa van actoren en bouwen aan een gezamenlijk aanbod van Finland in strategisch geselecteerde sectoren en markten.

²⁸ Departement Kanselarij en Bestuur (2020). [Vizier 2030. Stand van zaken dashboardindicatoren.](https://do.vlaanderen.be/sites/default/files/atoms/files/Vizier%202030%20dashboardindicatoren%20november%202020.pdf)

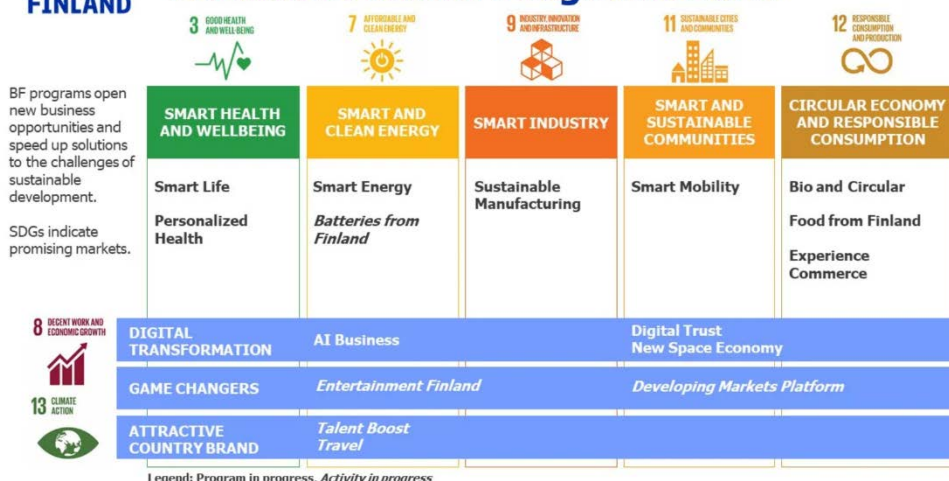
²⁹ Vlaamse Regering (2016). [Visienota 'De Vlaamse Ontwikkelingssamenwerking Anno 2030'.](https://www.fdfa.be/sites/default/files/atoms/files/Visienota%20OS_WEB%20NL.pdf)

³⁰ VARIO (2020). [Innovatieve benchmarklanden en -regio's voor Vlaanderen.](https://www.vario.be/nl/publicaties/advies-10-innovatieve-benchmarklanden-regio%E2%80%99s-voor-vlaanderen) Advies 10. <https://www.vario.be/nl/publicaties/advies-10-innovatieve-benchmarklanden-regio%E2%80%99s-voor-vlaanderen>

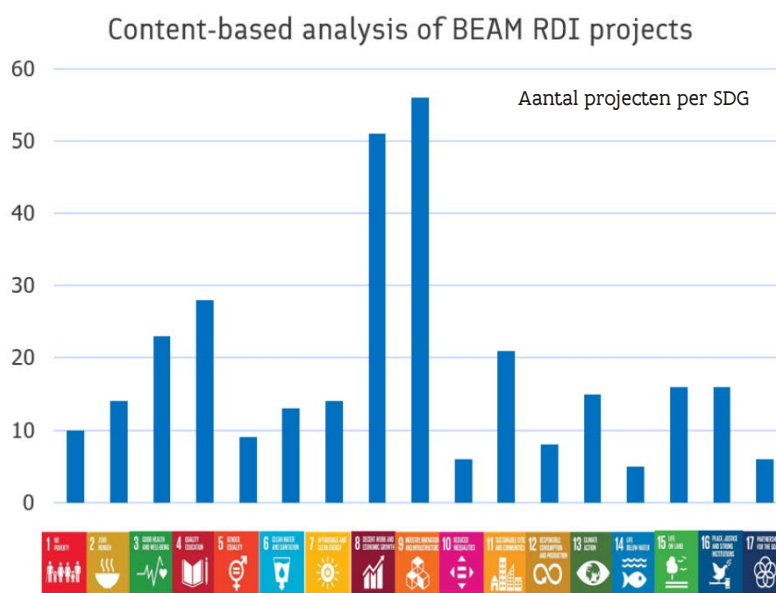
³¹ <https://www.vinnova.se/en/m/challenge-driven-innovation/>

³² <https://www.businessfinland.fi/en/for-finnish-customers/services/programs>

Business Finland Programs 2020

- Het 'Developing Markets Platform'³³ beschrijft zijn doelstellingen als volgt: "De zich ontwikkelende markten in heel Afrika en Azië blijven veel sneller groeien dan de traditionele markten. Ontwikkelingsbanken en de VN investeren enorme bedragen in duurzame en schaalbare oplossingen voor deze markten. Finland heeft de technologie, de vaardigheden en de geloofwaardigheid om dergelijke oplossingen te leveren. Het Developing Markets Platform (voorheen BEAM-programma) combineert de diensten van Business Finland met die van het ministerie van Buitenlandse Zaken, het Finnpartnerschap en andere belangrijke partners. We helpen Finse bedrijven en hun partners toegang te krijgen tot Afrikaanse en Aziatische groeiemarkten op een manier die compatibel is met de doelstellingen voor duurzame ontwikkeling van de VN (SDG's). Wij bieden informatie, advies, contacten en projectfinanciering voor ontwikkelingsmarkten."

³³ <https://www.businessfinland.fi/en/for-finnish-customers/services/programs/developing-markets-platform>

- Denemarken

- Op 2 December 2020 lanceerde Denemarken een strategie met vier groene missies³⁴:
 1. *carbon capture and storage or utilization;*
 2. *green fuels for transportation and industry (Power-to-X etc.);*
 3. *climate and environment-friendly agriculture and food production;*
 4. *recycling and reduction of plastic waste.*

De strategie is er gekomen na een doorlichting van het Deense innovatiebeleid en de aanbeveling daaruit dat thematische focus het beleid meer effectief kan maken.

- De 'SDG Accelerator'³⁵ is een programma gericht op het versnellen van zakelijke oplossingen met de Sustainable Development Goals (SDG's). Het programma wordt gefinancierd door de Danish Industry Foundation en werd in 2018 en 2019 in Denemarken getest met 30 Deense kleine en middelgrote industriële bedrijven, met het doel het daarna in heel Scandinavië en wereldwijd uit te rollen.
- Denemarken heeft een aantal bekende private stichtingen die onderzoek en innovatie financieren: de Carlsberg Foundation³⁶, de Lundbeck Foundation³⁷, de Novo Nordisk Foundation³⁸, enz. Zij zijn belangrijke actoren die mee bepalen op welke thema's wordt ingezet. De Novo Nordisk Foundation richt zich sinds kort ook meer op maatschappelijke impact.

- Nederland

- Nederland heeft sinds 2018 een missiegedreven innovatiebeleid. Dat is een transformatie van het voorafgaande topsectorenbeleid. Er zijn 25 missies binnen vier maatschappelijke thema's gekozen door de regering:
 1. energietransitie en duurzaamheid;
 2. landbouw, water en voedsel;
 3. gezondheid en zorg;
 4. veiligheid.
- In Nederland integreert de RVO³⁹ (Rijksdienst voor Ondernemend Nederland) de SDG's sterk in haar werking.

³⁴ Ministry of Higher Education and Science, Denmark (2020). 'Green solutions for the future. Strategy for investments in green research, technology, and innovation', <https://ufm.dk/en/publications/2020/filer/green-solutions-of-the-future>

³⁵ <https://www.sdg-accelerator.org/content/sdg-accelerator/en/home/about/>

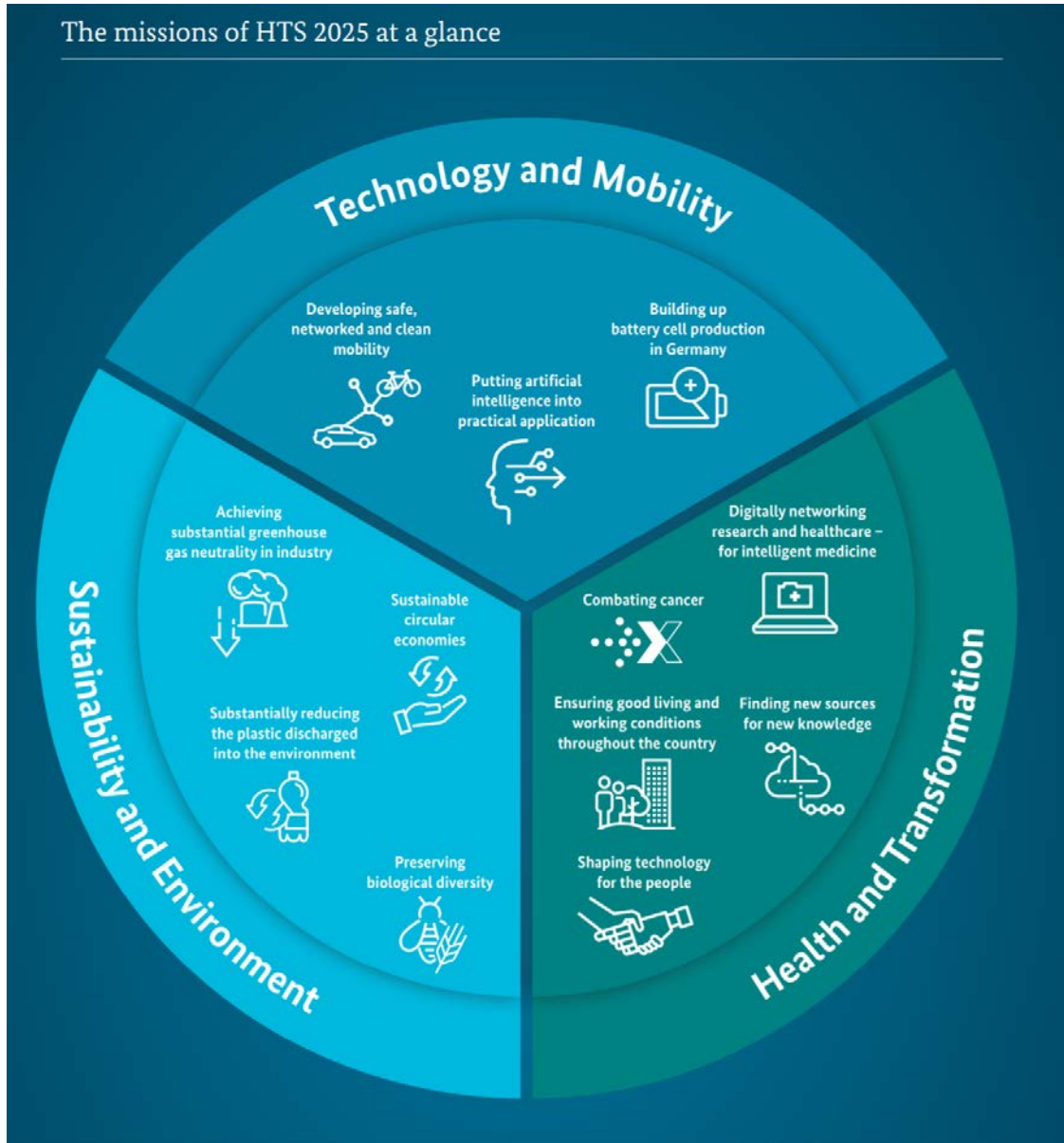
³⁶ <https://www.carlsbergfondet.dk/en>

³⁷ <https://www.lundbeckfonden.com/en/>

³⁸ <https://novonordiskfonden.dk/en/about-the-foundation/benefiting-people-and-society/>

³⁹ <https://www.rvo.nl/>

- Duitsland
 - Duitsland richt de laatste editie van zijn 'High Tech Strategie' (HTS 2025⁴⁰) meer in volgens missies. Zie overzicht hieronder:

⁴⁰ <https://www.hightech-strategie.de/>. Figuur uit Federal Ministry for Education and Research (BMBF) (2019). *The High-Tech Strategy 2025. Progress Report*. https://www.bmbf.de/upload_filestore/pub/The_High_Tech_Strategy_2025.pdf

- Europese Commissie
 - Missiegedreven onderzoeks- en innovatiebeleid heeft een centrale plaats binnen Horizon Europe (2021-2027), het nieuwe kaderprogramma voor onderzoek en innovatie van de Europese Commissie. Er zijn vijf *mission areas*⁴¹ gekozen:
 1. aanpassing aan de klimaatverandering, inclusief maatschappelijke transformatie;
 2. kanker;
 3. klimaatneutrale en slimme steden;
 4. gezonde oceanen, zeeën, kust- en binnenwateren;
 5. gezondheid van de bodem en voeding.
 - De Europese Commissie zet op diverse manieren sterk in op maatschappelijke doelstellingen, zeker sinds de Green Deal (2019)⁴².

The EU will:

Become climate-neutral by 2050

Protect human life, animals and plants, by cutting pollution

Help companies become world leaders in clean products and technologies

Help ensure a just and inclusive transition

Als bijlage bij de Europese 'Green Deal'⁴³ is er een roadmap met 47 acties gebundeld onder tien thema's:

1. klimaatambitie;
2. schone, betaalbare en veilige energie;
3. strategie voor een industrie voor een schone en circulaire economie;
4. duurzame en slimme mobiliteit;
5. groener maken van het gemeenschappelijk landbouwbeleid / 'van boerderij tot bord'-strategie;
6. behoud en bescherming van de biodiversiteit;
7. naar een *zero-pollution* ambitie voor een gifvrij milieu zonder vervuiling;
8. integratie van duurzaamheid in alle beleidsmaatregelen van de EU;
9. de EU als wereldleider;
10. samenwerken - een Europees Klimaatpact.

Eén van de acties binnen de Green Deal is 'A new Industrial Strategy for a green and digital Europe'⁴⁴, waarmee men de Europese industrie wil helpen in de transitie naar klimaatneutraliteit en naar digitaal leiderschap, en tegelijk internationaal competitief te zijn.

- In het Europe Sustainable Development Report 2020⁴⁵ wordt echter gesteld dat de EU een meer geïntegreerde en samenhangende aanpak moet hanteren i.h.k.v. de SDG's en dat ze ook explicieter over de SDG's en de Europese aanpak ervan moet communiceren. "*The European Commission was astute in not launching a separate SDG strategy process for the EU in parallel to the*

⁴¹ https://ec.europa.eu/info/horizon-europe/missions-horizon-europe_en

⁴² https://eur-lex.europa.eu/resource.html?uri=cellar:b828d165-1c22-11ea-8c1f-01aa75ed71a1.0005.02/DOC_1&format=PDF_en

⁴³ https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/en/ip_20_416

⁴⁴ https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/en/ip_20_416

⁴⁵ UNSDSN & IEEP (2020). 2020 Europe Sustainable Development Report. https://s3.amazonaws.com/sustainabledevelopmentreport/2020/europe_sustainable_development_report_2020.pdf

European Green Deal. Key elements of an SDG strategy for the EU have already been in place and are addressed in the Commission President's political guidelines and the Commission's annual work programmes. Gaps can be identified and filled notably through the European Green Deal and without an additional overarching strategy process. Yet, this approach still needs to be worked out and implemented across the EU's policies."

- o De Europese Commissie zelf maakte een *factsheet* (2020)⁴⁶ over haar aanpak van de SDG's. Die bevat volgende figuren:

⁴⁶ https://ec.europa.eu/info/sites/info/files/delivering_on_uns_sustainable_development_goals_factsheet_en.pdf

- De SDG's zijn nu geïntegreerd in het Europese Semester⁴⁷, en worden ook besproken in de landenrapporten. Aangezien de Recovery and Resilience Facility (RRF), het voornaamste onderdeel van Next Generation EU (zie verder), gelinkt is aan het semester proces, moeten de plannen voor herstel en veerkracht van de landen ook bevatten hoe ze zijn afgestemd op de SDG's.

3.2. Vlaanderen

- Impact op SDG's in kaart brengen na toekenning financiering:
 - Wat aan wetenschappelijk onderzoek gebeurt in Vlaanderen rond (specifieke) maatschappelijke uitdagingen, of tenminste toch voor het publiek gefinancierde gedeelte, kan in kaart worden gebracht via het FRIS-onderzoeksportaal⁴⁸.
 - VLAIO doet momenteel een oefening om in kaart te brengen op welke SDG's toegekende financiering (collectieve projecten) een positieve impact heeft.
 - VARIO deed zelf een eerste, preliminaire oefening om bestaande programma's of initiatieven binnen het beleidsdomein EWI, inclusief gepland in het kader van de relance (R) (zie verder), in te passen onder de SDG's.

⁴⁷ <https://www.unsdsn.org/aligning-the-european-recovery-plan-and-the-european-semester-with-the-sdgs>

⁴⁸ <https://www.researchportal.be/nl>

- Selectie voor financiering i.f.v. de SDG's:
 - FWO: Selectievoordeel voor SBO-projecten (maatschappelijk én economisch) die inzetten op SDG's waarvoor België, of het land waarop het project van toepassing is, niet op schema zit.⁴⁹ (evaluatiecriterium U4.1⁵⁰)
 - Sinds 1 januari 2021 is maatschappelijke meerwaarde een belangrijke selectiecomponent bij innovatiesteun (ontwikkelingsprojecten en onderzoeksprojecten) van VLAIO.⁵¹ *“Om het ambitieniveau voldoende hoog te stellen, wordt verwacht dat het project gedurende zijn valorisatieperiode minstens 10 maal de toegekende steun in maatschappelijke meerwaarde omzet. Dit kan door creatie van tewerkstelling, maar ook door het realiseren van milieubaten, uitsparen van overheidsuitgaven, verhogen van de levenskwaliteit, ...”* De SDG's worden niet expliciet vermeld.
 - VLAIO heeft een aantal steunprogramma's, specifiek gelinkt aan duurzaamheid: Ecologiepremie+, Promotie- en demonstratieprojecten voor duurzame technologieën (PRODEM), Strategische ecologiesteun (STRES) (bijvoorbeeld 4 miljoen euro aan Borealis in 2018).
 - VLAIO startte een TAFTIE (The European Network of Innovation Agencies) project over een grotere maatschappelijke impact voor innovatie-agentschappen, met de SDG's als kader.

- Rol van publieke investeringsmaatschappijen
 - In het rapport 'Publieke investeringsmaatschappijen en de klimaattransitie' door Fairfin en Arbeid & Milieu (2020)⁵² met een kritische doorlichting van de Belgische investeringsmaatschappijen, onder meer PMV, wordt gesteld: *“Er is bovenal een gebrek aan missiegerichte visie: welke plaats hebben de investeringsmaatschappijen in de Belgische en regionale klimaatplannen, hoe kunnen zij economische, sociale en financiële drempels helpen overwinnen?”*
 - LRM volgde het traject van het VOKA Charter (zie verder) en behaalde een certificaat van *SDG Pionier* in 2020.

- Rol van filantropie en financiering door private fondsen
 - Filantropie (liefdadigheid, schenkingen) speelt een niet onbelangrijke rol bij de financiering van wetenschap en innovatie. Volgens het Koning Boudewijnstichting Centrum voor Filantropie ziet ca. 80% van de Belgen filantropie als een essentiële manier om maatschappelijke uitdagingen aan te pakken.
Top vijf van populairste goede doelen:⁵³
 1. gezondheid en medisch onderzoek;
 2. humanitaire acties en ontwikkelingshulp;
 3. armoedebestrijding en sociale rechtvaardigheid;
 4. milieubescherming en duurzame ontwikkeling;
 5. culturele vorming en bescherming van het cultureel patrimonium.

⁴⁹ <https://www.fwo.be/nl/mandaten-financiering/onderzoeksprojecten/sbo-projecten/>

⁵⁰ FWO (2020). SBO programme. Manual on Sustainable Development criterion U4.1. (version 2020).

<https://www.fwo.be/media/1024073/sbo-manual-sustainable-development-version-2020.pdf>

⁵¹ <https://www.vlaio.be/nl/nieuws/maatschappelijke-meerwaarde-vanaf-januari-2021-belangrijke-selectiecomponent-bij>

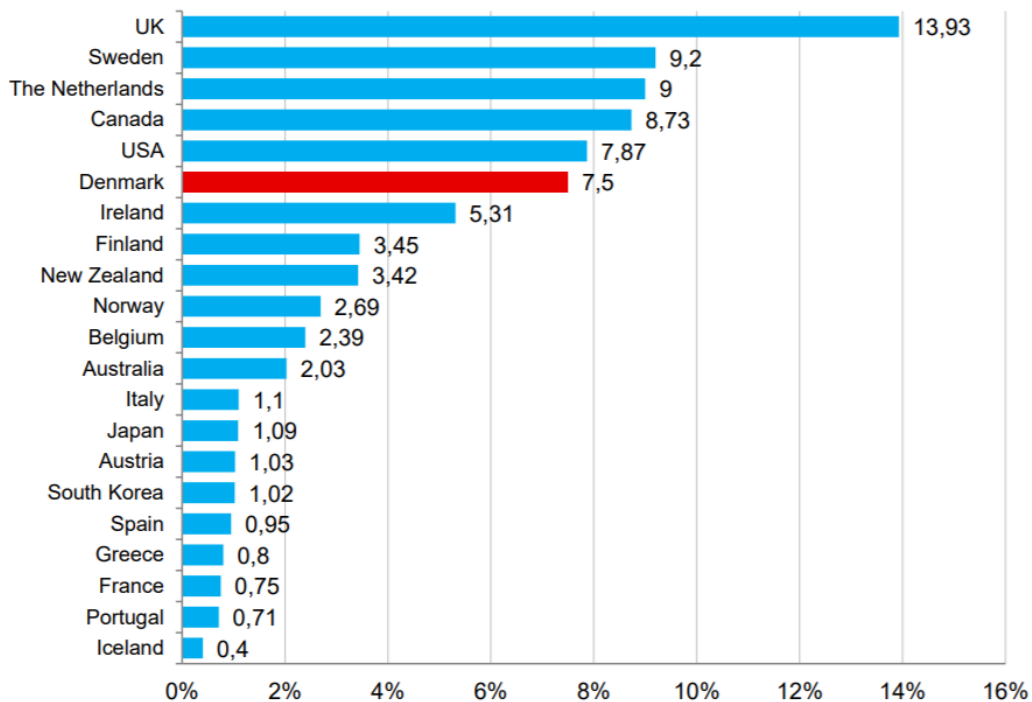
⁵² Bollen, Y. (2020). Publieke investeringsmaatschappijen en de klimaattransitie. Fairfin en Arbeid & Milieu.

https://www.fairfin.be/sites/default/files/2020-10/200674_fairfin_rapport_investeringsmaatschappijen_v02_ISSUU%20%281%29.pdf

⁵³ Uit de Barometer van de Filantropie – Koning Boudewijnstichting en Itinera (2017). <https://www.kbs-frb.be/nl/Newsroom/Press-releases/2017/20170425ND>

- Internationaal vergeleken, is financiering van publiek onderzoek door private fondsen in België beperkt, zoals blijkt uit een rapport van de Deense denktank DAE.⁵⁴

Chart 1.2: Funding from private foundations and nonprofits (share of the total funding for university research, 1981-2008)

Source: Ministry for Business and Growth, 2011, based on figures from the OECD and Statistics Denmark, 2007-2008. Data for Germany was not available. Data for Norway, New Zealand, Australia, the Netherlands, Belgium and Sweden are from 2007-figures, and the data for Greece is from 2005. The data for 2007 and 2008 have been revised by Statistics Denmark in line with OECD data.

4. DE SDG'S EN BEDRIJVEN (IN VLAANDEREN)

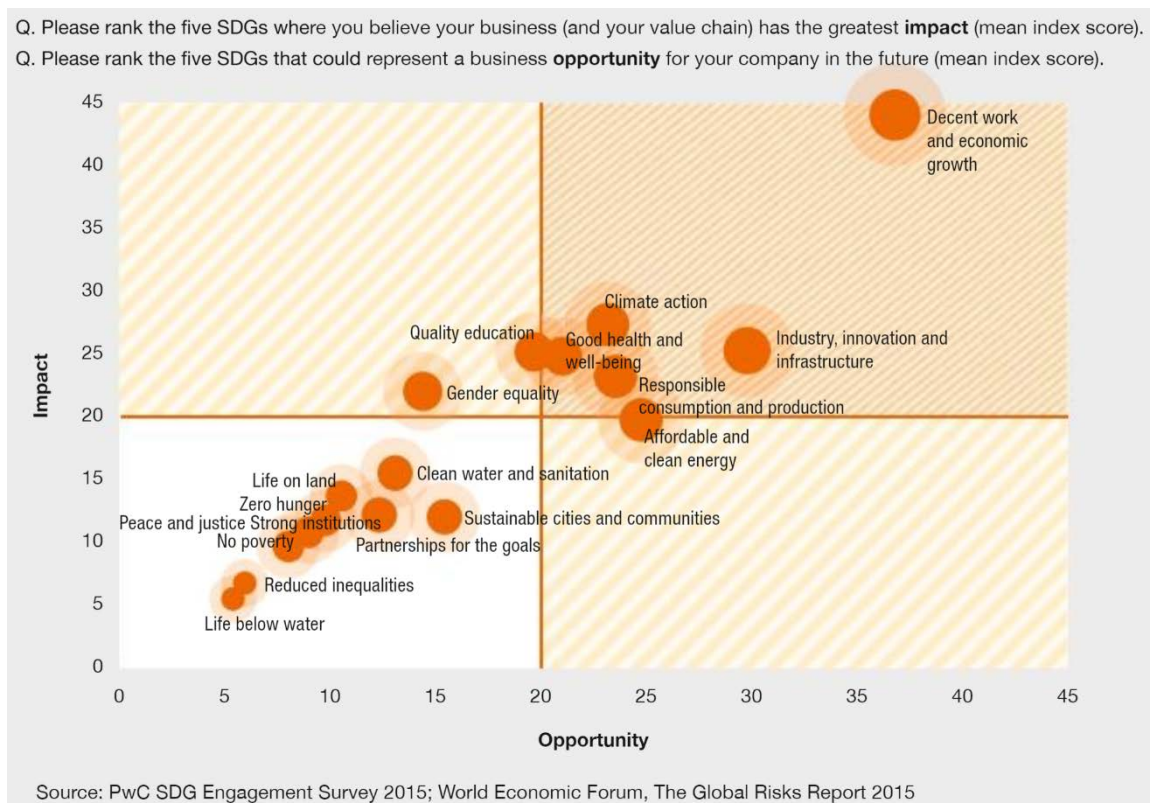
4.1. SDG's en duurzaam ondernemen

- Duurzaam ondernemen is het integreren van duurzaamheid en een duurzame aanpak in de volledige bedrijfsvoering. Het begrip duurzaamheid is sterk verwant met maatschappelijk verantwoord ondernemen (MVO).
- SDG's zijn een actuele manier om invulling te geven aan duurzaamheid.
- SDG's worden steeds meer gezien als economische opportuniteit, stimulans voor innovatie, en om kosten te reduceren.
 - mvovlaanderen.be: *"MVO is een motor voor innovatie en zorgt ervoor dat je organisatie beter voorbereid is op de toekomst, dat je kunt besparen, kunt voldoen aan de duurzaamheidseisen en -vragen van je leveranciers en een beter imago krijgt, je kunt onderscheiden van concurrenten, makkelijker*

⁵⁴ DAE (2012). Private foundations – a unique player in Danish research funding. <https://www.datocms-assets.com/22590/1587548527-privatefoundations.pdf>

krediet vindt,... Zo heeft een bedrijf een voetje voor in een competitieve, internationale markt.”⁵⁵

- Prof. Luc Van Liedekerke op vacature.com (november 2019): *“Veel bedrijven zien in dat MVO niet noodzakelijk vloekt met winst maken. Integendeel. Wie MVO aan zijn laars lapt, dreigt vandaag zware reputatieschade op te lopen. En reputatie bepaalt nu eenmaal voor een groot deel de waarde van een bedrijf. Ondernemingen moeten de MVO-trend dus volgen.”*
- Website VOKA charter: *“Duurzaam ondernemen verankeren in jouw bedrijfsvoering is een slimme zet, want ondernemingen die inzetten op duurzaam ondernemen zijn weerbaarder, efficiënter en weten meer talent te behouden!”⁵⁶*
- Volgens een rapport van de Business & Sustainable Development Commission (2017), zou de verwezenlijking van de SDG's tegen 2030 minstens 12 biljoen dollar per jaar, en mogelijk twee tot drie keer zoveel, aan marktkansen kunnen opleveren.⁵⁷
- Onderstaande figuur vat samen waar bedrijven, volgens hun eigen inschatting, de meeste impact kunnen genereren in vergelijking met waar de grootste *business opportunities* liggen:

Figuur uit VBO (2017), Reflect 14 (https://issuu.com/vbofeb/docs/reflect14_nl?e=1924459/53324843)

- Maar zie John Elkington in Susanova: *“De Green Deal zal waarschijnlijk meer effectief zijn dan de SDG's, omdat het om een verschuiving van de markt gaat, een ambitieus plan waarin een duidelijke richting wordt gekozen.”⁵⁸*

⁵⁵ <https://www.mvovlaanderen.be/koploper>

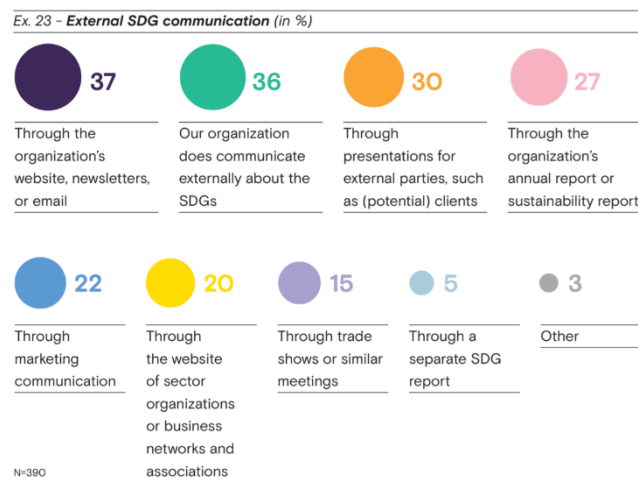
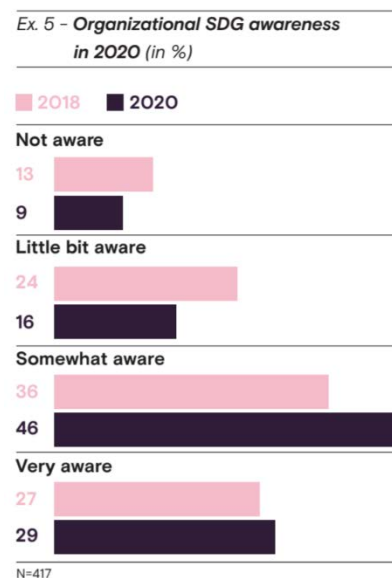
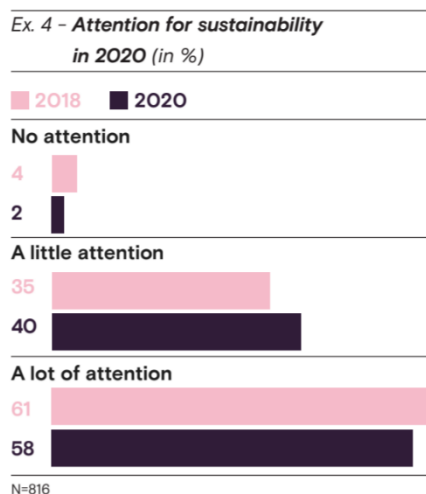
⁵⁶ <https://www.voka.be/vcdo>

⁵⁷ Business & Sustainable Development Commission (2017). *Better Business Better World*. <https://sustainabledevelopment.un.org/content/documents/2399BetterBusinessBetterWorld.pdf>

⁵⁸ <https://susanova.be/artikels/john-elkington-transform-capitalism>

4.2. De SDG-barometer

- SDG-barometer Belgium 2020⁵⁹
 - Door Antwerp Management School, samen met Louvain School of Management en Universiteit Antwerpen. In partnerschap met The Shift, CIFAL Flanders, VBO-FEB, UWE, Voka, Agoria, essenscia, Febelfin, and Fevia. Met financiële steun van de Federale Raad voor Duurzame Ontwikkeling.
 - Onderzoek naar hoe Belgische organisaties, zowel publiek als privé, de SDG's in hun organisatie al dan niet toepassen.
 - Meet dus niet of doelstellingen gehaald worden, m.a.w. meet geen impact. Impact is moeilijk te meten, is ook internationaal een probleem.
 - Vervolgstudie van de SDG-barometer Belgium 2018 en de CSR-barometer (CSR = Corporate Social Responsibility) daarvoor.
 - Survey ingevuld door 803 organisaties, waarvan 29% in Vlaanderen, en de helft met minder dan 50 werknemers.
 - Hieronder volgt een selectie van grafieken met de resultaten. Merk het verschil op tussen duurzaamheid enerzijds en SDG's anderzijds in sommige daarvan.

⁵⁹ AMS (2020). SDG Barometer 2020. Quo Vadis? Insights on the engagement of organizations with the Sustainable Development Goals. A follow-up study of the SDG Barometer 2018. <https://www.antwerpmanagementschool.be/nl/onderzoek/duurzame-transformatie/research-1/sdg-barometer-2020>

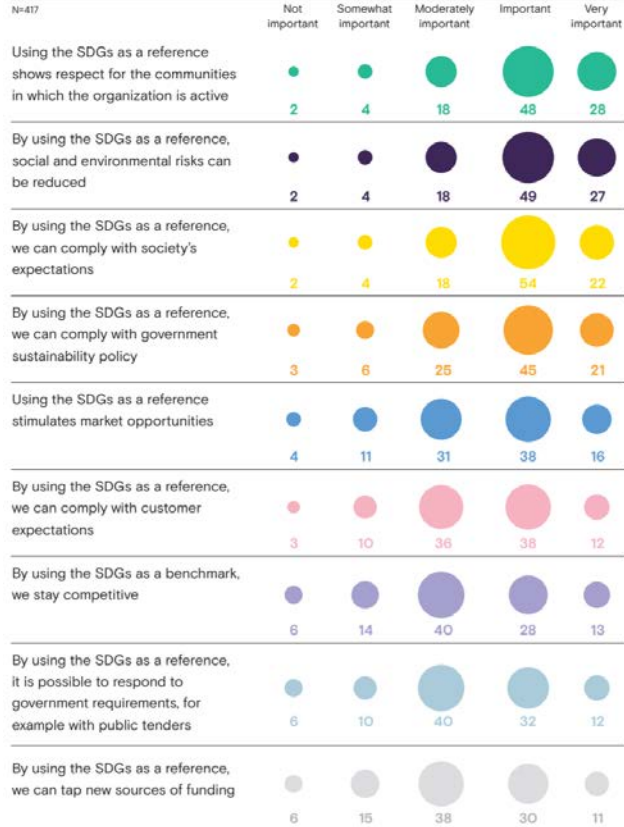
Ex. 8 - Motivations for having attention for sustainability (in %)

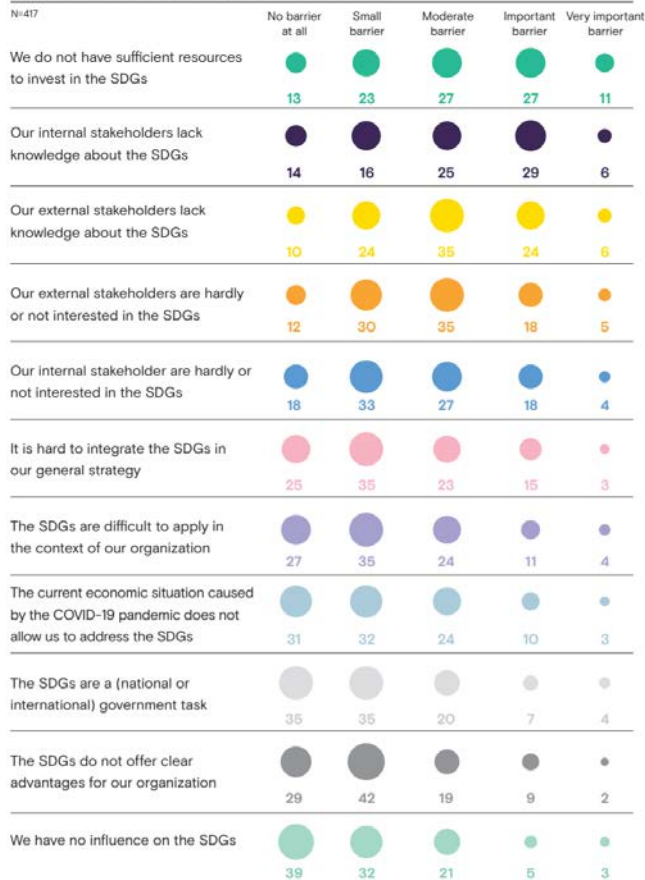
Ex. 9 - Motivations for engaging with the SDGs (in %)

N=417	Not important	Somewhat important	Moderately important	Important	Very important
The SDGs contain (several of) the most important global sustainability challenges	2	3	4	18	22
Compared to other sustainability frameworks, the SDGs are an internationally accepted framework	4	5	10	13	16
Implementing the SDGs offers our organization clear advantages	5	5	11	13	12
Our board asks us to engage with the SDGs	8	7	11	11	11
Our customers ask us to engage with the SDGs	9	11	11	10	9
Our organization sees the benefits of coupling its activities to the United Nations	12	11	11	8	8
Our shareholders ask us to engage with the SDGs	17	10	11	8	7
Our employees ask us to engage with the SDGs	9	13	12	9	6
Our investors ask us to engage with the SDGs	17	12	10	7	6
Our suppliers ask us to engage with the SDGs	16	22	11	3	4

Ex. 10 – SDG driving forces (in %)

Ex. 11 – Perceived barriers for addressing the SDGs (in %)

4.3. Ondersteuning en inspiratie voor bedrijven voor de implementatie van de SDG's

- MVO Vlaanderen⁶⁰ = kenniscentrum duurzaam ondernemen van de Vlaamse Overheid (Departement Werk en Sociale Economie). Ruim aanbod instrumenten en informatie met als doel organisaties te helpen om MVO in de praktijk te brengen:
 - Sustatool⁶¹: praktische en systematische tool voor KMO's of kleinere organisaties die werk willen maken van een duurzaamheidsbeleid. Met inspiratiecatalogus voor mogelijke acties, gegroepeerd per thema en gekoppeld aan de SDG's.
 - Koploper live⁶²: breed en gratis aanbod aan MVO-opleidingen en –*masterclasses*.
 - MVO scan⁶³: biedt ondernemingen en overheidsinstellingen een overzicht van hun sterke en zwakke punten inzake duurzaamheid.
 - ...
- FIT (Flanders Investment and Trade) maakte een webpagina en publicatie om internationale spelers te helpen meer duurzaam te ondernemen.⁶⁴
- VOKA Charter duurzaam ondernemen (VCDO)⁶⁵:
 - Biedt bedrijven de mogelijkheid om te werken aan duurzaam ondernemen aan de hand van een actieplan dat gebaseerd is op de SDG's.
 - Elk bedrijf dat het charter onderschrijft, verbindt zich ertoe: 1) duurzaam ondernemen proactief te integreren in zijn bedrijfsbeleid; 2) doelstellingen en concrete acties vast te leggen die aansluiten bij de SDG's; 3) verslag uit te brengen aan een evaluatiecomité van deskundigen over de behaalde resultaten; en 4) extern te communiceren over de uitgevoerde acties.
 - Elk jaar moeten leden aantonen dat zij met succes minstens tien acties hebben geïmplementeerd die zijn vastgelegd in een actieplan. Als een bedrijf gedurende drie opeenvolgende jaren minstens één actie per SDG heeft uitgevoerd, kan het een internationaal VN-certificaat (*SDG Pioneer*) krijgen.
 - Het VCDO startte in 2017. Ca. 100 bedrijven behaalden reeds een certificaat, ongeveer evenveel volgen een traject, op een totaal van ca. 18.000 bedrijven die bij VOKA zijn aangesloten.
 - Er is ook een 'Gids Goede Praktijken 2019'⁶⁶ met inspirerende voorbeelden.
- Ook het VBO stimuleert duurzaam ondernemen bij zijn leden door het verspreiden van *best practices*, organiseren van seminars, workshops, enz. Het VBO wijdde in 2017 ook een nummer van zijn tijdschrift 'Reflect'⁶⁷ aan de SDG's.
- MVO paspoort Agoria⁶⁸: stappenplan dat bij Agoria aangesloten bedrijven gidst en ondersteunt om de inspanningen op vlak van duurzame ontwikkeling op een structurele wijze in kaart te brengen.
- The Shift⁶⁹: Belgisch referentienetwerk voor duurzaamheid. Brengt meer dan 440 bedrijven, NGO's en andere organisaties samen om partnerships te stimuleren. Doel: de transitie maken naar een duurzame samenleving en economie.
- CIFAL Flanders⁷⁰: expertisecentrum voor de SDG's dat opleidingen, projectontwikkeling en coaching aanbiedt. Verbonden met UNITAR (United Nations Institute for Training and Research).

⁶⁰ \\WV162704\FS_EWI\VARIO\prive\VARIO_SDG\mvovlaanderen.be

⁶¹ <https://www.mvovlaanderen.be/sustatool/home>

⁶² <https://www.mvovlaanderen.be/koploper-live>

⁶³ <https://www.mvoscan.be/>

⁶⁴ <https://www.flandersinvestmentandtrade.com/export/internationaal/internationaliseren/maatschappelijk-verantwoord-ondernemen>

⁶⁵ <https://www.voka.be/vcdo>

⁶⁶ https://issuu.com/vokavzw/docs/gids_goede_praktijken_2019_1

⁶⁷ https://issuu.com/vbofeb/docs/reflect14_nl?e=1924459/53324843

⁶⁸ <https://www.agoria.be/nl/MVO-paspoort>

⁶⁹ <https://theshift.be/nl>

⁷⁰ <https://cifal-flanders.org/cifal-flanders-2/>

- Sustenuto⁷¹: coacht bedrijven en organisaties bij het ontwikkelen en toepassen van maatschappelijke verantwoordelijkheid. Geeft training, voert studies uit voor beleid, doet onderzoek, enz. telkens op het vlak van duurzaamheid. Heeft raamcontract met de Vlaamse Overheid.
- Sustainalize⁷²: consultancybureau dat bedrijven helpt met een breed scala aan uitdagingen op het gebied van duurzaamheid.
- Antwerp Management School (AMS) “*engageert zich al decennialang om de leiders van de toekomst klaar te stomen zodat ze mondiale uitdagingen aankunnen en via business een positieve kracht voor verandering kunnen zijn.*” De Leerstoel Duurzame Transformatie⁷³ ondersteunt dit engagement via onderzoek (onder meer de SDG-barometer, zie hoger, en onderzoek naar duurzaamheidsrapportering door bedrijven in de haven van Antwerpen, zie verder), cocreatie en ontwikkeling.
- Susanova⁷⁴: betalend mediaplatform over duurzaam ondernemen en innoveren in Vlaanderen. Tijdschrift in 4000 oplagen en 10000 unieke bezoekers per maand op website.
- ...
- Ook internationaal zijn er tal van initiatieven om bedrijven aan te moedigen op duurzaamheid in te zetten. De ‘Corporate Knights Global 100’⁷⁵ is bijvoorbeeld een jaarlijkse ranking van de meest duurzame grote bedrijven wereldwijd (omzet van meer dan 1 miljard dollar). De ranking wordt opgesteld hoofdzakelijk aan de hand van publiek beschikbare gegevens en er wordt expliciet naar de SDG’s terug gekoppeld. In 2020 stonden twee Belgische bedrijven in de top 100: Umicore (14e) en UCB (76e).
- Er zijn in de wereld ongeveer 3500 bedrijven met een B corp certificaat, dat wil zeggen dat ze voldoen aan de hoogste standaarden van duurzaamheid: “*certified businesses that meet the highest standards of verified social and environmental performance, public transparency, and legal accountability to balance profit and purpose*”.⁷⁶ 17 daarvan zijn Belgisch, onder meer Danone (Danone Waters Benelux, Danone Dairy Belgium) en Alpro.⁷⁷

4.4. Rapporteren over duurzaamheid

- Sinds 3 september 2017 is de EU-richtlijn (2014/95/EU) i.v.m. het rapporteren over niet-financiële informatie en informatie over diversiteit in Belgische wetgeving omgezet. Grote organisaties van ‘openbaar belang’ in België zijn daarmee wettelijk verplicht om een duurzaamheidsverslag op te maken.⁷⁸
 - Organisaties van ‘openbaar belang zijn’: (1) de beursgenoteerde vennootschappen; (2) de kredietinstellingen; (3) de verzekerings- of herverzekeringsondernemingen; (4) de vereffeninginstellingen.
 - De verplichting is van toepassing op organisaties met meer dan 500 werknemers en die één of beide van volgende criteria overschrijden: (1) een balanstotaal van 17 miljoen euro; (2) een jaaromzet, exclusief de belasting over de toegevoegde waarde, van 34 miljoen euro.

⁷¹ <https://www.sustenuto.be/>

⁷² <https://sustainalize.com/nl/>

⁷³ <https://www.antwerpmanagementschool.be/nl/onderzoek/duurzame-transformatie>

⁷⁴ <https://susanova.be/>

⁷⁵ <https://www.corporateknights.com/reports/2021-global-100/>

⁷⁶ <https://bcorporation.eu/about-b-corps>

⁷⁷ <https://bcorporation.eu/directory?search=&industry=&country=Belgium&state=&city=>

⁷⁸ <https://economie.fgov.be/nl/themes/ondernemingen/een-onderneming-beheren-en/financiele-en-boekhoudkundige/boekhoudrecht-en-jaarrekening/belgische-bepalingen/niet-financiele-informatie>

- Er wordt geen specifiek kader voor rapportering opgelegd.
- Het VBO maakte een toelichtingsnota voor vennootschappen die onder het toepassingsgebied van deze wet vallen of die er vrijwillig aan willen beantwoorden en biedt een leidraad over hoe ze de bepalingen van die wet in de praktijk kunnen toepassen.⁷⁹
- Europese Taxonomie⁸⁰: een classificatiesysteem met een lijst van ecologisch duurzame economische activiteiten. Kadert in de European Green Deal en definieert voor bedrijven, investeerders en beleidsmakers welke economische activiteiten als ecologisch duurzaam kunnen worden beschouwd. De taxonomieverordening is op 22 juni 2020 gepubliceerd in het Publicatieblad van de Europese Unie en is op 12 juli 2020 in werking getreden.
- ‘GRI Sustainability Reporting Standards’⁸¹ (GRI-Standaarden): de eerste, meest volledige en meest algemeen aanvaarde, wereldwijde normen voor duurzaamheidsverslaggeving. Linken met de SDG’s, maar niet erg expliciet. GRI staat voor ‘Global Reporting Initiative’. Het is een onafhankelijke, internationale organisatie die bestaat sinds 2016. Rapporteren kan ook op basis van andere normen. Nog bekend is de ISO26000⁸².

Getuigenis van Telenet in de SDG-barometer 2020: *“There is little information on how you can anchor the SDGs in your sustainability policy. For the SDGs, we lack guidelines to get started with the SDGs in a more practical way. Ideally, GRI should make a clearer link with the SDGs, because GRI is still the main standard for us.”*

- ‘Awards for Best Belgian Sustainability Reports’⁸³: Tweejaarlijks georganiseerd door het Instituut van Bedrijfsrevisoren (IBR). Bestaat al 20 jaar en voor de jongste edities richt de jury zich op hoe organisaties hun strategieën afstemmen op en een bijdrage leveren aan de SDG’s. Reikt aparte *awards* uit voor grote organisaties, KMO’s en andere organisaties. Op de website staan de verslagen van de laureaten verzameld.⁸⁴ Niet alleen formele duurzaamheidsverslagen worden beschouwd, maar ook jaarrapporten (al dan niet met geïntegreerd duurzaamheidsverslag), communicatiestrategieën, rapporten op de website en ‘rapporten aan de samenleving’.

⁷⁹ VBO (2018). Niet-financiële informatie en informatie inzake diversiteit. Toelichting voor Belgische vennootschappen.

<https://www.vbo.be/globalassets/publicaties/niet-financiële-informatie-en-informatie-inzake-diversiteit/brochure-nfi-nl-final-2-3-2018-print-.pdf>

⁸⁰ https://ec.europa.eu/info/business-economy-euro/banking-and-finance/sustainable-finance/eu-taxonomy-sustainable-activities_en

⁸¹ <https://www.globalreporting.org/standards/>

⁸² <https://www.iso.org/iso-26000-social-responsibility.html>

⁸³ <https://www.sustainabilityreports.be/awards>

⁸⁴ <https://www.sustainabilityreports.be/current/reports>

- Carrots & Sticks⁸⁵ is een online databank met instrumenten voor duurzaamheidsrapportering wereldwijd. Wat in de databank wordt opgenomen is zeer breed. Zie bijvoorbeeld voor België:

The screenshot shows the Carrots & Sticks website interface. On the left, there are filters for 'Region' and 'Country'. Under 'Region', 'Europe' is selected with 5 results. Under 'Country', 'Belgium' is selected with 5 results. The main content area displays five instruments for Belgium, each with a title, type of instrument, mandatory or voluntary status, and scope.

Region	Country	Instrument Title	Type of instrument	Mandatory or voluntary	Scope
Europe (5)	Belgium (5)	National Action Plan on Business and Human Rights	Other e.g. action plan, strategy, programme, voluntary initiative	Mandatory	Scope
		Article 4.1.8 of VLAREM II	Public law and regulation	Mandatory	Scope
		The 2009 Belgian Code on Corporate Governance	Codes, guidance, and questionnaires	Mandatory	Scope
		The Social Balance Sheet, 2003, updated in 2008, 2012 and 2013.	Public law and regulation	Mandatory	Scope
		Transposition of EU NFR Directive: Amendments to Companies Act	Public law and regulation	Mandatory	Scope

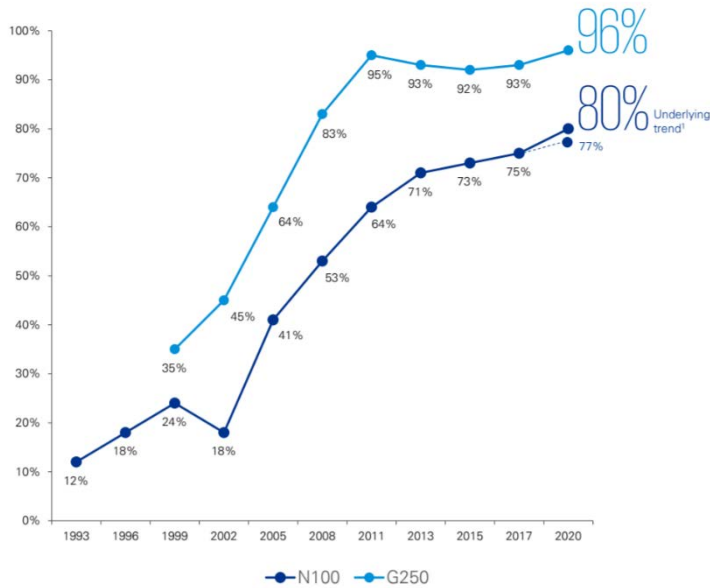
- KPMG doet onderzoek naar duurzaamheidsrapportering bij grotere bedrijven wereldwijd. Het jongste rapport dateert van december 2020.⁸⁶
 - Het onderzoek omvat twee groepen van grote bedrijven (N100 en G250). In beide is een sterke toename te zien in duurzaamheidsrapportering. Wereldwijd rapporteert 80% van de grotere bedrijven over duurzaamheid. In België 72% (vergelijk met de resultaten uit de SDG-barometer hierboven).
 - Het onderzoek suggereert dat de SDG's sinds hun lancering in 2015 een sterke weerklank hebben gevonden in het bedrijfsleven. Bovendien is hun invloed op duurzaamheidsverslaggeving tussen 2017 en 2020 aanzienlijk toegenomen.

⁸⁵ <https://www.carrotsandsticks.net/>

⁸⁶ KPMG (2020). *The time has come. The KPMG Survey of Sustainability Reporting 2020*. <https://assets.kpmg/content/dam/kpmg/xx/pdf/2020/11/the-time-has-come.pdf>

- o Hieronder volgen een aantal resultaten uit het KPMG-rapport:

Growth in global sustainability reporting rates since 1993: N100 and G250

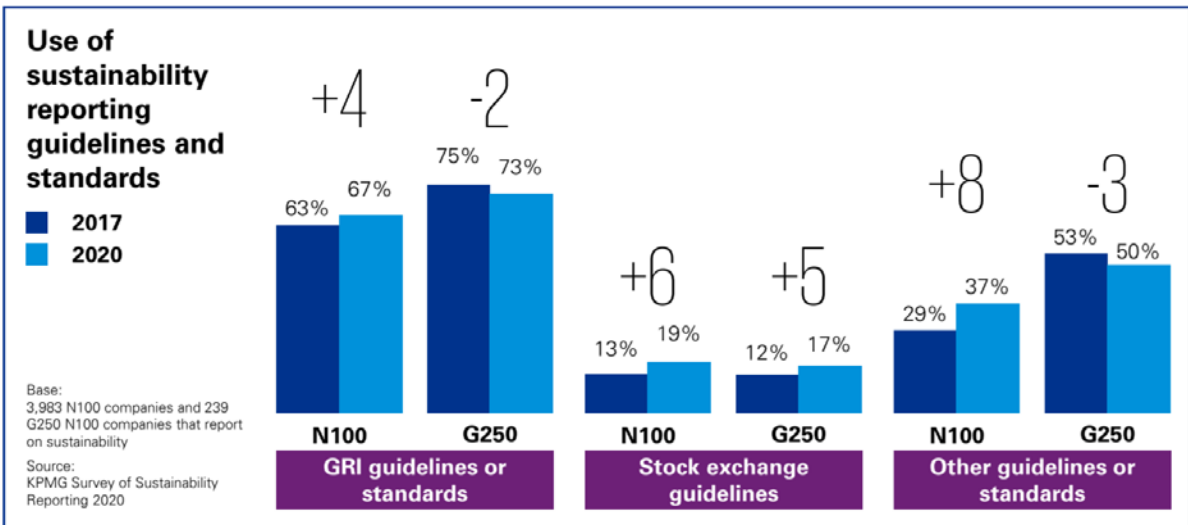

G250

The G250 refers to the world's 250 largest companies by revenue as defined in the Fortune 500 ranking of 2019. Large global companies are typically leaders in sustainability reporting and their reporting activity often predicts trends that are subsequently adopted more widely.

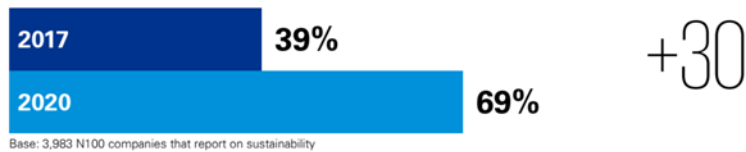
N100

The N100 refers to a worldwide sample of 5,200 companies. It comprises the top 100 companies by revenue in each of the 52 countries and jurisdictions researched in this study. These N100 statistics provide a broad-based snapshot of sustainability reporting among large and mid-cap firms around the world.

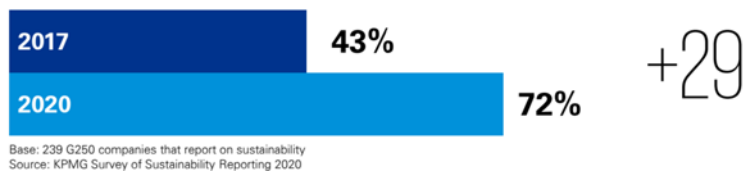

Number of companies that connect their business activity with the SDGs

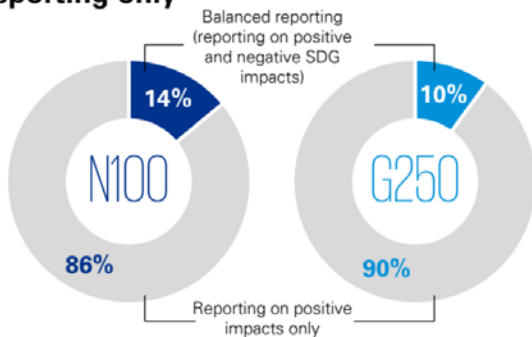
N100

G250

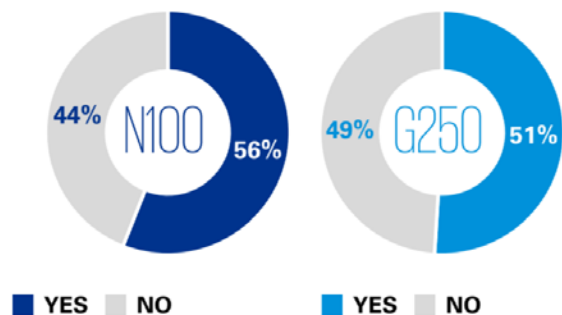

Balanced SDG reporting vs positive reporting only

Base: 2,745 N100 companies and 172 G250 companies that connect the company's activity to the SDGs
Source: KPMG Survey of Sustainability Reporting 2020

Companies disclosing SDG-related performance goals

Base: 2,745 N100 companies and 172 G250 companies that connect the company's activity to the SDGs
Source: KPMG Survey of Sustainability Reporting 2020

Getuigenis VBO in de SDG-barometer 2020: *“Five years after the launch of the SDGs at the international level, the SDG Barometer 2020 confirms the trend observed among our sector federations and Belgian companies during the last years. Sustainable development is becoming increasingly integrated into companies’ strategies, and in a way beyond just to improve their image. (...) The trend to integrate the SDGs into companies will be confirmed and even accelerated in the coming years. One of the reasons is also regulatory. An example is the European taxonomy: this will make it clear to investors which activities are considered to be environmentally and socially sustainable. It will no longer be a question of communicating, but one of reporting. However, regulation doesn’t have to be the only driver: as soon as the SDGs are seen as opportunities rather than obstacles, companies will prosper!”*

- Onderzoek ‘Duurzaamheidsevaluatie van bedrijven (Havenbedrijf Antwerpen)’⁸⁷
 - De Antwerp Management School, o.l.v. Eva Geluk heeft, tussen september 2017 en september 2019, op basis van de ‘Port Directory Database’ een evaluatie en analyse gemaakt van de publieke gegevens in verband met duurzaamheid van 796 bedrijven in de Haven van Antwerpen. De resultaten tonen aan dat er nog veel bedrijven in het havengebied zijn (69%) die niet rapporteren over duurzaamheidsthema’s op hun website of in hun jaarverslagen. Slechts 4,8% van de bedrijven verwijst expliciet naar de SDG’s.

⁸⁷ <https://www.antwerpmanagementschool.be/nl/onderzoek/duurzame-transformatie/research-1/duurzaamheidsevaluatie-bedrijven-haven-van-antwerpen>

5. DE SDG'S EN DE RELANCE NA COVID-19

Vanuit verschillende hoeken wordt opgeroepen om beter terug op te bouwen (*build back better*) na de covidcrisis, veelal zonder expliciete koppeling aan de SDG's, en vaak met focus op klimaat en milieu. Vooral de EU profileert zich in dat kader met het Next Generation EU programma en versterkt zo wat met de European Green Deal was ingezet. Om aanspraak te maken op Europees geld richten de lidstaten zich daar ook naar.

5.1. Internationaal

- The Platform for Redesign 2020⁸⁸
 - Online platform voor duurzaam en veerkrachtig herstel na de covidcrisis. *“Serving to build the global momentum toward COP26 in 2021, is led by the Ministry of the Environment Japan, supported by the UNFCCC, and managed by the Institute for Global Environmental Strategies (IGES).”*
 - Landen wereldwijd geven hier een overzicht van beleid, maatregelen en acties voor klimaatverandering en milieubescherming, in het kader van herstel na de covidcrisis, op korte, middellange en langere termijn (*response, recovery, redesign*).

Response Emergency measures in the short term (a few months to one year) to address concerns that have directly emerged from the COVID-19 pandemic and may include forced action.

Recovery Socioeconomic measures in the medium term (one to a few years) with an environmental and climate focus to “build back better” from COVID-19, and usually involves planned, intentional action.

Redesign Paradigm shifts and measures in the long term (more than a few years to a few decades) toward redesigning current socioeconomic and sociocultural systems to be sustainable and resilient.

- VARIO screende de thema's van de relanceplannen van Vlaamse handelspartners, gezien het belang van export voor de Vlaamse economie (november 2020).⁸⁹

VLAANDEREN €4,3 miljard	Relanceplan 'Vlaamse Veerkracht': <ol style="list-style-type: none"> 1. Versterken van het Vlaamse zorg- en welzijnssysteem 2. Efficiënter maken van de overheid 3. Digitale transformatie 4. Verduurzamen van de economie 5. Overheidsinvesteringen 6. Beheren van de coronacrisis 7. Investeren in mensen en talenten
BELGIE 4% publieke investeringsratio tegen 2030	Interfederaal Relance- en Transitieplan: <ol style="list-style-type: none"> 1. Digitalisering en innovatie van de gezondheidszorg 2. Energietransitie 3. Infrastructuur en mobiliteit 4. Onderwijs en academisch onderzoek 5. Digitale Agenda 6. Cyber security

⁸⁸ <https://platform2020redesign.org/>

⁸⁹ <https://www.vario.be/nl/nieuws/vario-screende-relanceplannen-vlaamse-handelspartners-het-kader-van-een-nieuw-adviestraject>

<p>NEDERLAND €11 miljard</p>	<p>Steun- en Herstelpakket voor economie en arbeidsmarkt:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Sociale ondersteuning 2. Investeren (Infrastructuur (spoor (€2 miljard), (water)wegen, (fiets)infrastructuur, woningbouwimpuls, defensie), Scale-up faciliteit (€150 miljoen), Cofinanciering EU-programma's (€255 miljoen), Innovatieve KMO's, Herkapitaliseren KMO's...)
<p>DUITSLAND €130 miljard</p>	<p>Comprehensive Stimulus Package:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Boost demand, safeguard jobs and provide targeted stabilization 2. Promote investment by businesses and local authorities 3. Invest in a future-friendly Germany (€50 miljard) <ul style="list-style-type: none"> - Groene Mobiliteit (laadinfrastructuur, elektrische voertuigen, batterijen (€2,5 miljard)); Deutsche Bahn (€5 miljard); ...) - Energietransitie (waterstoftechnologie, zon- en windenergie, renovatie gebouwen, ...) - Digital Innovation (AI (€5 miljard); bouw van minstens 2 kwantumcomputers, Uitbouw 5G (€5 miljard); testen 6G; e-gov; ...) - Gezondheid (public health services pact; future proof hospitals; COVID19-vaccin) - Onderwijs - Onderzoek
<p>FRANKRIJK €100 miljard (incl. €40 miljard van EU)</p>	<p>France Relance:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Groene transitie (€30 miljard): <ul style="list-style-type: none"> - Gebouwen (€6,7 miljard) - Industriële decarbonisatie (€1,2 miljard) - Groene mobiliteit (€1,2 miljard) - Spoorwegen (€4,7 miljard) - Groene waterstof (€7 miljard) 2. Versterken economische competitiviteit en veerkracht (€30 miljard) 3. Sociale en territoriale cohesie (Levenslang leren, gezondheidsinfrastructuur...) (€36 miljard): <ul style="list-style-type: none"> - Gezondheidsinfrastructuur (€6 miljard)
<p>ZWEDEN €9 miljard</p>	<p>Restart Package: Publieke investeringen in welzijn en klimaatverandering (in 2021)</p>
<p>FINLAND €15,5 miljard</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Generieke sociale maatregelen 2. Green stimulus (o.m. investeringen in duurzaam openbaar vervoer) (€5 miljard)
<p>EU €750 miljard</p>	<p>EU Next Generation Recovery Plan:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Supporting member states to recover 2. Kick-starting the economy and helping private investment 3. Learning the lessons from the crisis <p>België: €5,5 miljard* (?) (Recovery and Resilience Facility):</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Power up – The frontloading of future-proof clean technologies and acceleration of the development and use of renewables. 2. Renovate – The improvement of energy efficiency of public and private buildings. 3. Recharge and Refuel – The promotion of future-proof clean technologies to accelerate the use of sustainable, accessible and smart transport, charging and refuelling stations and extension of public transport. 4. Connect – The fast rollout of rapid broadband services to all regions and households, including fiber and 5G networks. 5. Modernise – The digitalisation of public administration and services, including judicial and healthcare systems. 6. Scale-up – The increase in European industrial data cloud capacities and the development of the most powerful, cutting edge, and sustainable processors. 7. Reskill and upskill – The adaption of education systems to support digital skills and educational and vocational training for all ages.

*Het bedrag dat België krijgt van de RFF is verhoogd naar 5,925 miljard euro, waarvan 2,255 miljard euro voor Vlaanderen.

- Next Generation EU⁹⁰
 - *“Tijdelijk herstelinstrument van 750 miljard euro dat moet helpen de onmiddellijke economische en sociale schade ten gevolge van de coronapandemie te herstellen Na COVID-19 zal Europa groener, digitaal en veerkrachtiger zijn, en ook beter voorbereid zijn op de huidige en toekomstige uitdagingen.”*
 - De Recovery and Resilience Facility (RRF) maakt met 672,5 miljard euro het belangrijkste deel uit. Landen moeten eind april 2021 een plan voor herstel en veerkracht (PHV) indienen om aanspraak te kunnen maken op het voor hen voorziene gedeelte van het budget. Dit is geïntegreerd in de Europese semestercyclus (zie hoger).
 - 37% van het budget is voorbehouden voor klimaatdoelstellingen, 20% voor digitalisering.
 - België werkt momenteel aan zijn PHV.⁹¹ Er zijn vijf thematische werkgroepen opgezet: klimaat, digitaal, mobiliteit, mens en samenleving en productiviteit. Er zijn daarnaast drie transversale werkgroepen actief: financiën en begroting, economische impact en de internationale uitstraling.
- ‘Greenness of Stimulus Index’⁹²
 - Assessment door Vivid economics en Finance for Biodiversity Initiative van COVID-19 stimuli door G20-landen en de EU in functie van klimaatactie en biodiversiteitsdoelstellingen.

Figure 1 | Greenness of Stimulus Index

Source: Vivid Economics using a variety of sources, consult Annex II for the entire list of sources
 Note: Updated on December 12, 2020

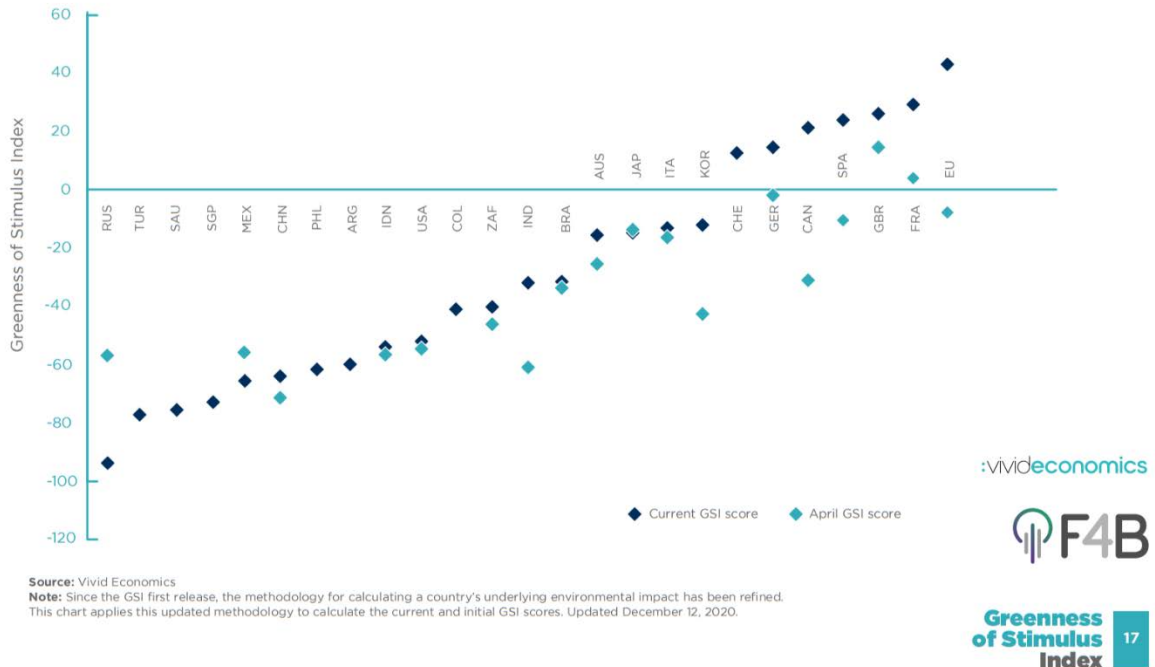
⁹⁰ https://ec.europa.eu/info/strategy/recovery-plan-europe_n

⁹¹ <https://www.premier.be/nl/aanpak-nationaal-herstelplan-goed>

⁹² Vivid Economics & Finance for Biodiversity Initiative (2020). *An assessment of COVID-19 stimulus by G20 countries and other major economies in relation to climate action and biodiversity goals*. December 2020 release. https://www.vivideconomics.com/wp-content/uploads/2021/01/201214-GSI-report_December-release.pdf

- Door Next Generation EU is de score van de EU significant verbeterd t.o.v. een eerder assessment in april. De EU en een aantal Europese landen zijn de enige met positieve scores.

Figure 9 | Current and first release (24th April) GSI scores

5.2. Vlaanderen

- Welvaartsfonds⁹³
 - 'Vierluik voor herstel van de economie'⁹⁴ (aangekondigd in juni 2020), welvaartsfonds daaruit gelanceerd op 14 december 2020.
 - De Vlaamse Overheid investeert 240 miljoen euro, voor 260 miljoen euro wordt naar private partners gekeken.
 - Accent ligt op duurzaamheid, terwijl dit in juni nog duidelijk minder de nadruk kreeg. "Met de gezamenlijke inspanningen van publiek en privaat kapitaal helpen we onze bedrijven door de crisis te loodsen en willen we mee de omslag maken naar een duurzame economie". In juni luidde het: "Het fonds zal investeren in bedrijven die ethische voorwaarden nakomen."
- Advies economisch relance comité⁹⁵:
 - Aanbeveling 5: stimuleer innovatie
 1. Innovatiebasis bedrijven versterken
 2. Fundamenteel onderzoek stimuleren

⁹³ <https://www.welvaartsfonds.eu/>

⁹⁴ <https://www.vlaio.be/nl/nieuws/vlaams-herstelplan-vierluik-voor-het-herstel-van-onze-economie>

⁹⁵ Economisch adviescomité (2020). Vlaanderen welvarender, weerbaarder en wervender. <https://www.vlaanderen.be/publicaties/rapporten-economisch-en-maatschappelijk-relancecomite>

3. De additionaliteit en objectieven van de overheidssteun optimaliseren

Wat zou er gebeuren indien de steun niet zou worden toegekend?	
Economisch	<ul style="list-style-type: none"> ▶ stagnatie van de omzet/verkoop ▶ uitblijven van (vervolg)investeringen ▶ herlokaliseren van activiteiten naar goedkopere loonlanden
Innovatie	<ul style="list-style-type: none"> ▶ het trager/niet onderzoeken/ontwikkelen/lanceren van nieuwe producten/diensten ▶ het uitblijven van innovatie ▶ dalen van de kennisopbouw in Vlaanderen
Sociaal	<ul style="list-style-type: none"> ▶ uitblijven van nieuwe jobcreatie ▶ verliezen van jobs (grote ontslagrondes) ▶ het niet/sterk minder organiseren van opleidingen met als gevolg een kennis-verliezende werkende bevolking
Duurzaamheid	<ul style="list-style-type: none"> ▶ niet/minder snel halen van milieudoelstellingen ▶ investeringen in goedkopere, minder duurzame alternatieven

- Aanbeveling 8: kies voor een duurzame economie – duurzaam Vlaanderen
 1. Verhogen Vlaamse klimaatambities en versneld inzetten op decarbonisering
 2. Investeren in innovatie inzake duurzame technologie en businessmodellen
 3. Koppelen speerpuntbeleid aan brede verduurzaming binnen het bedrijfsleven
 4. Verder integreren van duurzaamheid in personeelsbeleid en talentontwikkeling
 5. Versterken van duurzame mobiliteit
 6. Promoten van duurzaam materialenbeheer

- Investerings i.h.k.v. relanceplan Vlaamse Veerkracht (algemeen)
 - Bron: toelichting Minister Diependaele in Commissie Begroting VP, 8 dec 2020⁹⁶ en webinar VLEVA 11 dec 2020⁹⁷
 - Totaal 4,3 miljard euro

		Mio €
Publieke infrastructuur (1460 mio €)	Fietsinfrastructuur	400
	Investerings in verkeersveilige wegen	200
	Modal shift naar water	164
	Vergroening weginfrastructuur	120
	Culturele infrastructuur	100
	Investerings onroerend erfgoed	100
	Verbetering en verduurzaming ruimtelijke ordening	118
	Vergroening openbaar vervoer (De Lijn)	93
	Andere (infrastructuur voor toerisme, jeugd, cultuur, enz.)	165
	Klimaat en innovatie (1275 mio €)	Renovatie gebouwenpatrimonium
Versterking O&O		280
Blue deal		343
Waterstofonderzoek		125
Uitbouwen circulaire economie		55
Investerings groene warmte		50
Digitalisering (820 mio €)	Digitale versnelling leerplichtonderwijs	375
	Iedereen lokaal digitaal	120
	Digitalisering Vlaamse Overheid	116
	Digitalisering zorgbeleid	59
	Digibanken	50
	Digitale vaardigheden	50
	Digitalisering vlaamse media- en cultuursector	50
Warm Vlaanderen (630 mio €)	Opleidings- en loopbaanoffensief	290
	Welzijnsinfrastructuur	148
	Voorsprongfonds Hoger Onderwijs	60
	Investeren in personen met een handicap	55
	Versterken mentaal welzijn	45
	Armoedebestrijding en wijkverbetering	32
Brexit (83 mio €)	Ondersteuning en subsidies bedrijven	83
Doorlichting Overheid (10 mio €)	Spending reviews	10

⁹⁶ <https://www.vlaamsparlement.be/commissies/commissievergaderingen/1449866>

⁹⁷ <https://www.vleeva.eu/nl/energie-en-klimaat/events/webinar-vlaamse-veerkracht>

- Relance budget EWI
 - Bron: Beleids- en begrotingstoelichting EWI 2021⁹⁸ en Webinar VLEVA 11 dec 2020⁹⁹
 - 600 miljoen euro relance budget + opstap 30 miljoen euro voor O&O en 15 miljoen euro voor onderzoeksinfrastructuur.

	Investing (mio €)	Kapitaal (mio €)
Investeren voor een innovatieve en productieve economie		
Relanceprovisie voor de O&O-projecten van bedrijven	100	
Relanceprovisie voor versterking van het onderzoeksveld en de versnelling van O&O	60	
Productieve investeringen		
Onderzoeksinfrastructuur	100 + 15	
Vernieuwing verouderde bedrijventerreinen	10	
Investeringsfonds voor kernversterking	25	
Extra investeren om digitaal aan de top te komen		
Uitbreiding cleanroomcapaciteit imec		40
Xpand fonds		30
Digitale dienstverlening (Smart Cities)	20	
Transformatieprogramma voor de Vlaamse mediasector	10	
Flanders Make	6,5	
Innovatieoffensief voor duurzame oplossingen		
Impulsprogramma bio-economie	20	
Innovatie voor een waterzeker Vlaanderen (deel Blue Deal)	3	
Kennis opbouwen rond droogteresistente teelten en nieuwe teelten zoals plantaardige eiwitten (deel Blue Deal)	6	
Ondersteunen bedrijven om te investeren in waterbesparende technieken, via ecologiesteun VLAIO (deel Blue deal)	10	
Vlaanderen topregio voor Waterstof	125	
Onderzoek Energyville	3	
Circulair bouwen	10	
Innovatie naar een circulaire economie	15	
Veerkracht dankzij een performante zorg economie		
Impulsprogramma innovatie in zorg en gezondheid	6	
Brexitactieplan	50	

⁹⁸ <https://docs.vlaamsparlement.be/pfile?id=1613802>

⁹⁹ <https://www.vleeva.eu/nl/energie-en-klimaat/events/webinar-vlaamse-veerkracht>

- o VARIO deed een eerste preliminaire oefening om nieuwe initiatieven gepland in het kader van de relance (R) binnen het beleidsdomein EWI in te passen onder de SDG's (zie hoger voor reeds lopende initiatieven EWI).

Blue deal (R)

Impulsprogr. Zorg en gezondheid (R)

Energyville (R), Waterstof (R)

+/- alles

+/- alles

Smart Cities (R)

Circ. bouwen (R), circ. economie (R), bio-economie (R)

Waterstof (R), Blue deal (R), bio-economie (R)

6. LIJST VAN GERAADPLEEGDE EXPERTEN

Jeroen Bos (NN Investment Partners).
Bie Dekeulenaer (MVO Vlaanderen)
Christel Dumas (ICHEC Brussels Management School)
Karin Kjær Madsen (Danmarks Forsknings- og Innovationspolitiske Råd)
Lars Moratis (AMS)
Gert Van Eeckhout (MVO Vlaanderen)
Leo Van de Look (VLAIO)

Dit advies is voorbereid door de VARIO-staf:

Veerle Linseele

Danielle Raspoet

Elie Ratinckx

VARIO

Vlaamse Adviesraad voor
Innoveren & Ondernemen

Vlaanderen
is ambitieus

Vlaamse Adviesraad voor Innoveren en Ondernemen

Koolstraat 35

1000 Brussel

+32 (0)2 553 24 40

vario@vlaanderen.be

www.vario.be